2009/10

Planer og meldinger

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Årsmelding 2008
Internasjonalt samarbeid

© Statistisk sentralbyrå, mai 2009
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Forord

Internasjonalt statistisk samarbeid får stadig større betydning for Statistisk sentralbyrå og andre norske aktører på området, og det er i økende grad forpliktende som følge av EØS-avtalen. Samarbeidet krever derfor betydelige ressurser både gjennom tilpasning av det norske statistikksystemet til internasjonale standarder, rapporteringskrav, møtevirksomhet og andre forpliktelser. Gjennom dette samarbeidet øker også kvaliteten på norsk statistikk. Samarbeid med internasjonale organer samordnes av Internasjonalt sekretariat i Avdeling for plan og økonomi.

Internasjonalt statistisk utviklingsarbeid rettet mot oppbygging av offisiell statistikk i utviklingsland har lange tradisjoner i SSB. Denne virskomheten har etter hvert fått et anselig omfang, og er organisert i en egen seksjon.

Årsmeldingen utarbeides blant annet for å gi en samlet oversikt over det internasjonale arbeidet. Den ble utgitt første gang for 1997. I tillegg til oversiktene i denne årsmeldingen, er internasjonalt samarbeid omtalt i "Annual Report" for forskningsvirksomheten.

Meldingen for 2008 er noe forkortet i forhold til tidligere år. Den er mer oversiktelig og burde fange manges interesse. Flere vedlegg enn tidligere er utarbeidet. Mange av disse antas i hovedsak kun å ha intern interesse i SSB, og for disse gis det en referanse til Byrånettet hvor de er publisert.

Publikasjonen er utarbeidet av Internasjonalt sekretariat med bistand fra aktuelle seksjoner.

Statistisk sentralbyrå
Oslo/Kongsvinger, april 2009

Innhold

Forord **3**

1. Sammendrag og innledning **5**

2. EØS-samarbeidet **6**
2.1. Ressursbruk og møtedeltakelse 6
2.2. Deltakelse på administrerende direktørs nivå 7
2.4. Rettsakter 12
2.5. Dataleveranser og formidling av norske data 13
2.6. Nasjonale eksperter og prosjektstøtte 15
2.7. ESTP-kursene 16

3. Annet internasjonalt samarbeid **18**
3.1. Nordisk samarbeid 18
3.2. Samarbeid i regi av FN 19
3.3. Samarbeid i regi av OECD 23
3.4. Samarbeid med andre internasjonale organisasjoner 23
3.5. Internasjonalt utviklingssamarbeid 24
3.6. Forskningsrelatert virksomhet 27
3.7. Formidling av internasjonal statistikk 28

Vedlegg A: Deltakelse i internasjonale møter og konferanser – 2008 ..... **30**

Vedlegg B: Rettsakter innlemmet i EØS-avtalen ved beslutning i EØS-komiteen i 2008 ..... **32**

Vedlegg C: Internasjonale og norske forkortelser brukt i teksten **34**

1. Sammendrag og innledning

Internasjonalt statistisk samarbeid, særlig innen det europeiske statistikksystemet, hadde et høyt nivå også i 2008. I alt deltok 437 representanter fra SSB og andre norske institusjoner på 334 møter i regi av organisasjoner som Eurostat, FN og OECD samt i nordiske fora.

Europeisk samarbeid innenfor rammen av EØS-avtalen er omfattende. I 2008 deltok 178 ansatte i SSB og andre norske institusjoner på 138 møter i regi av Eurostat. Blant annet var Norge representert i mer enn 60 arbeids-/ekspertgrupper på statistikksiden. Bidraget som var avsatt til EØS-kontingenten var i 2008 på 11 mill. kroner. En god del av dette gikk til dekning av nasjonale eksperter mens noe ble tilbakeført til Norge i form av prosjektfinansiering. Norge mottok i 2008 bidrag fra EU Kommisjonen til utviklingsprosjekter (i form av grants) til en verdi av ca. € 418 400[1].

I alt 30 nye EØS-rettsakter vedrørende statistikk ble vedtatt av EØS-komiteen i 2008, og ble derved en forpliktende del av EØS-avtalen. Dette var flere enn på mange år.

SSB har arbeidet aktivt med bruk av standardisert elektronisk overføring av data til Eurostat. Arbeidet med å effektivisere og forbedre samordningen av dataformidlingen til Eurostat og andre internasjonale organer fortsatte i 2008, og det var en markant økning i bruken av eDAMIS Web Application (eWA) blant fagseksjonene dette året.

Norge har deltatt aktivt i det europeiske statistiske samarbeidet på direktørnivå i 2008, blant annet ved at Øystein Olsen har vært medlem av Partnerskapsgruppen som fungerer som en styringsgruppe for Statistikk programkomiteen (SPC). Norge spilte også en aktiv rolle på DGINS konferansen hvor temaet var reduksjon av oppgavebyrde[2].

Norge hadde i 2008 koordineringsansvaret for det nordiske samarbeidet. Det årlige møtet mellom sjefsstatistikerne fant sted i Oslo i august. Det var omfattende nordisk samarbeid på en rekke felt. Per desember 2008 var det 14 generelle nordiske kontaktnett og 31 kontaktnett knyttet til spesifikke statistikkområder.

I 2008 deltok 22 norske deltakere fra SSB og andre institusjoner på 13 møter i regi av FN. I februar deltok SSB som vanlig på det årlige møtet i FNs statistikkommisjon (UNSC) i New York hvor blant annet International Comparison Program (ICP), utviklingsindikatorer og nasjonalregnskap (revisjonen av SNA 93, vol. 1) ble diskutert.

Endelig rapport fra ICP-arbeidet ble lagt fram ved UNSC-møtet. Arbeidet med denne rapporten ble ledet av SSB ved Øystein Olsen. Siden møtet i UNSC har Olsen ledet et interimstyre for ICP som skal bistå i arbeidet med planlegging av neste runde for ICP (2009-2013).

I april var SSB vertskap for en konferanse om klimaendringer og offisiell statistikk. FNs statistiske kontor, i samarbeid med Verdensbanken, Eurostat og SSB stod bak konferansen som samlet 105 deltakere fra 55 land. Målet med konferansen var å enes om et veikart for utvikling av statistikk relatert til de menneskeskapte klimaendringene.

SSB spilte også en sentral rolle ved IBOS (International Association of Official Statistics)-konferansen "Smart Data Innovative Uses - Reshaping Official

[1] EU Kommisjonen bidrar med ca. 70 prosent av total prosjektkostnad.
[2] DGINS: Directors-General of the National Statistical Institutes.

Statistics", arrangert i Shanghai i oktober. Det var 14 personer fra SSB med som deltakere.

En del av statistikkvirksomheten innenfor rammene av FN foregår i såkalte "city groups". Norge er medlem i syv slike grupper (London, Oslo, Voorburg, Washington, Wiesbaden, Ottawa og Paris), og er leder av Oslogruppen.

I 2008 deltok 28 SSB-ansatte og representanter for andre norske institusjoner på 20 statistikkrelaterte møter i regi av OECD. I juni ble det femte årlige møtet i OECDs statistiske komité arrangert i Paris. Møtet diskuterte særlig implementering av 2008 SNA (tidligere SNA rev.1) og hvordan tillitten til offentlig statistikk kan måles.

SSB hadde i 2008 noen dataleveranser direkte til FN og OECD, men enda flere i form av felles rapportering til FN og Eurostat og/eller OECD. Slike fellesleveranser etterstrebes og blir stadig mer omfattende.

I 2008 ble det under rammeavtalen med NORAD arbeidet videre med metodeutvikling og dokumentasjon av et husholdssurveysystem tilpasset utviklingsland, med en tilhørende statistisk modell for å estimere (inntekts-/forbruks-)fattigdom. Et annet arbeid som ble igangsatt var utvidelse av fattigdomsbegrepet og modellarbeidet til å omfatte matvaresikkerhet. Dessuten ble det arbeidet med å tilrettelegge for å formidle statistikk knyttet til Tusenårsmålene fra de norske utviklingssamarbeidsland.

Samarbeidet med PARIS21 fortsatte i 2008, med fokus på formidling av statistikk.[3]

I 2008 hadde SSB aktive samarbeidsavtaler med: Albania, Eritrea, Malawi, Mosambik, Sudan, Kirgisistan, Kasakhstan og Moldova.

SSBs deltakelse i Fredskorpset fortsatte i 2008 med siste del av en utveksling mellom National Statistical Office (NSO) i Malawi og SSB.

2. EØS-samarbeidet

Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS) utgjør den mest omfattende delen av det internasjonale statistiske samarbeidet Norge er med i. EØS-avtalen av 1994 gjør dette samarbeidet bindende ved at statistikkrettsakter som er vedtatt av EU blir tatt inn i EØS-avtalens vedlegg XXI om statistikk.

SSBs administrerende direktør deltar i en rekke fora – i det årlige møtet med de øvrige lederne for byråene i EFTA landene, i SPC møter og på den årlige DGINS-konferansen. Avdelingsdirektørene har sine fora – blant annet i form av sektorgrupper. For øvrig er SSBs ansatte representert i et bredt spekter av komiteer, arbeids- og ekpertgrupper.

2.1. Ressursbruk og møtedeltakelse

EØS-budsjettet

Bare til EØS-reiser var det i 2008 avsatt i overkant av 1,6 mill. kroner, og det var omtrent dette beløpet som ble benyttet.

Bidraget som var avsatt for å delta i EØS-samarbeidet (EØS-kontingenten) var på 11 mill. kroner. En god del av dette gikk til dekning av nasjonale eksperter, mens noe ble ført tilbake til Norge i form av prosjektfinansiering, gjennom for eksempel Eurostat grants.

[3] PARIS21: Partnership in Statistics for Development in the 21st Century.

Innenfor den årlige rammen fra Finansdepartmentet er noen midler avsatt til EØS-samarbeid. Både EØS-reisene og -kontingenten dekkes av disse midlene. I tillegg finansieres en rekke utviklingsprosjekter over denne posten. I 2008 ble i underkant av 7 mill. kroner avsatt til dekning av prosjekter. Videre gikk knapt 4 mill. kroner til gjennomføring av intervjuundersøkelser spesielt rettet mot EØS-samarbeidet.

Møter i Eurostat

I 2008 deltok i alt 178 representanter for SSB og andre norske institusjoner på 138 møter i regi av Eurostat[4]. Dette var noe mer enn i 2007 da Norge deltok på 129 møter.

Fordelingen av møter på avdelingene var følgende (tall for 2007 i parentes):

- Økonomisk statistikk 48 (60)
- Personstatistikk 22 (18)
- Næringsstatistikk 35 (29)
- Formidling 6 (3)
- IT og datafangst 6 (6)
- Adm. direktør (inkl. stab) 24 (21)

Figur 1. SSBs deltakelse på møter i regi av Eurostat

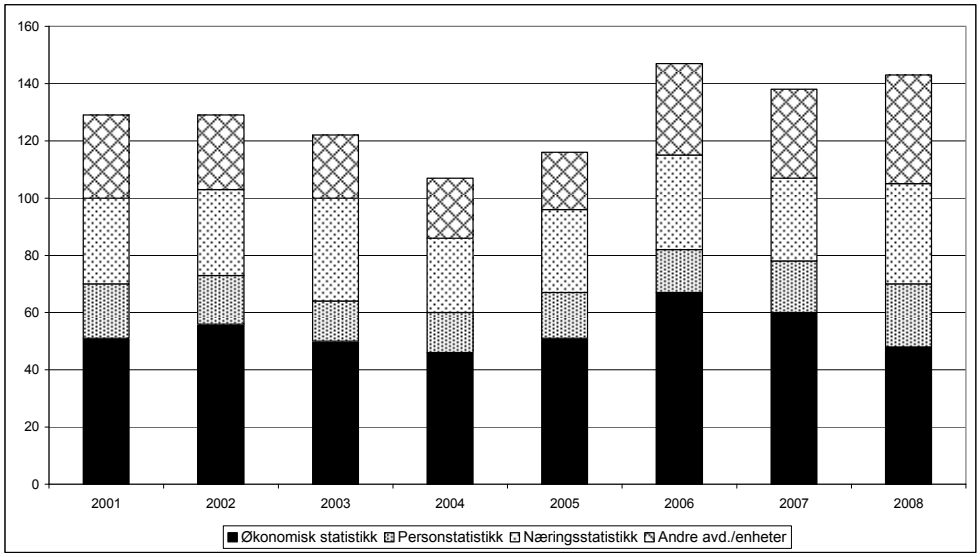

Figur 1 viser fordelingen av møter på avdelinger siden 2001, og indikerer at fordelingen har holdt seg nokså stabil.

2.2. Deltakelse på administrerende direktørs nivå

EFTA sjefsstatistikermøte

Working Group of the Heads of the EFTA NSIs

"Working Group of the Heads of the EFTA NSIs" er en såkalt subsidiary body av undergruppe IV av EFTAs faste komite. Arbeidsgruppen skal bistå den faste komiteen i alle spørsmål vedrørende statistisk samarbeid.

Arbeidsgruppen møttes 24. april i Liechtenstein. På agendaen sto statistikk-programmet for EØS, oppnevning av EFTA-representant til den nye European Statistical Advisory Committee (ESAC) samt en diskusjon om arbeidsgruppens fremtidige mandat, etter at Sveits hadde inngått en bilateral avtale med Eurostat. EFTAs faste komité hadde tidlig i 2008 bedt statistikkontorene om å vurdere en ny

[4] Møter med deltakere fra flere avdelinger er i denne listen inkludert under hver av disse avdelingene. Det totale antall møter blir dermed noe høyere når tallene i listen summeres i forhold til det reelle antallet møter (143 mot 138).

metode for beregningen av kostnadsfordelingen mellom EØS/EFTA-landene. Denne ble også inngående diskutert.

Programkomiteen for det statistiske samarbeidet

Programkomiteen for det statistiske samarbeidet (SPC)

Norge, representert ved SSB, deltok aktivt i Programkomiteen for det statistiske samarbeidet (Statistical Programme Committee - SPC) som består av general-direktørene i alle de nasjonale statistikkbyråene. I 2008 var det fire møter i SPC komiteen.

Partnerskapsgruppen (PG)

Øystein Olsen har samtidig vært medlem av Partnerskapsgruppen (PG) som fungerer som en styringsgruppe for SPC. Også PG har hatt fire møter under nederlandsk lederskap.

Følgende saker sto i fokus i SPC og PG gjennom 2008:

Viktige saker i SPC i 2008

Rapport til Europaparlamentet og Rådet for den europeiske union om implementeringen av Code of Practice (CoP) ble diskutert. Alle var enige om at det var viktig å unngå rangering av land, men det var det uenighet om i hvilken grad enkeltland i det hele tatt skulle nevnes. Noen medlemsland ville ønsket eksemplifisering av utfordringer ved hjelp av referanser til enkeltland, mens andre var fornøyd med den anonymiserte versjonen Eurostat til slutt la fram. Sett fra norsk hold ville man ha foretrukket en versjon der resultatene fra enkeltland kunne vært brukt til å belyse noen av de utfordringene nasjonale statistikkbyråer står overfor. Den endelige versjonen, som ble oversendt EU-parlamentet og Rådet, inkluderte imidlertid en side med hvert enkelt lands områder for forbedring samt en anonym oversikt over aggregert verdi for hver indikator.

Veien fremover for CoP ble også diskutert. Det var enighet om å holde CoP stabil, men at bl.a. indikatorene under prinsipp 4 om kvalitet måtte gjennomgås. Det ble besluttet å nedsette en ekspertgruppe på kvalitet, og Norge sammen med Eurostat fikk oppgaven med å utarbeide mandat for gruppen. SPCs behandling av mandatet ble utsatt til 2009.

Planleggingen av ESSnet, som ble lansert i 2007, gikk i 2008 inn i ny fase ved at en konkret plan for hvilke prosjekter som skal iverksettes på kortere og lengre sikt ble vedtatt. Denne første planen for ESSnet prosjekter ble godt mottatt, og de fleste medlemslandene meddelte at de ville ønske å delta. Fra norsk side har man vært positiv til etableringen av ESSnet. Norge understreket imidlertid at det var viktig å påse at ESSnet ikke overlapper med allerede eksisterende prosjekter.

Bruk av prisdata fra HKPI (harmonisert konsumprisindeks) for å beregne gjennom-snittspriser på produktnivå fikk mye fokus i årets andre halvdel. Utgangspunktet er en forespørsel fra DG SANCO om bruk av nasjonale gjennomsnittpriser på en rekke varer og tjenester til Consumer Markets Scoreboard. SSB har vært negativ til å bruke prisdata fra HKPI i denne sammenhengen, og har argumentert for bruk av prisdata fra PPP undersøkelsen som et alternativ. Consumer Markets Scoreboard publisert i januar 2009 inneholder ikke norske prisdata. Ytterligere tre andre medlemsland avsto også fra å bidra.

Eurostat startet i 2008 arbeidet med å tilpasse det europeiske nasjonalregnskaps-systemet (ESA) til revidert SNA (Systems of National Accounts). Alle kapitlene sendes på høring til medlemslandene, og i 2008 ble 15 av 24 kapitler gjennomgått. Arbeidet fortsetter i 2009. Ifølge Eurostats planer skal de nye metodene innarbeides i EØS-landenes nasjonalregnskap i 2014.

Europaparlamentet og Rådet vedtok i desember et omfattende program for modernisering av den europeiske nærings- og handelsstatistikken MEETS[5]

[5] Europarlaments- og rådsbeslutning nr. 1297/2008 av 16. desember 2008

SPC ble forelagt utkast til det første årlige arbeidsprogrammet for MEETS.

Kommisjonsforordninger med tilslutning fra SPC

SPC ga i 2008 sin tilslutning til følgende utkast til forordninger:

- To kommisjonsforordninger i forbindelse med iverksetting av Foreign Affiliates Trade Statistics (FATS)-forordningen, om henholdsvis teknisk format for dataoverføring og overgangsordninger og definisjonen av karakteristika og iverksetting av NACE Rev. 2[6].
- Tre kommisjonsforordninger om tilpasninger som følge av henholdsvis NACE Rev.2 og CPA[7].
- Kommisjonsforordning som iverksetter europaparlaments- og rådsforordningen om etablering av et felles rammeverk for bedriftsregistre for statistiske hensikter, med hensyn til utveksling av konfidensielle data mellom Kommisjonen (Eurostat) og medlemslandene
- Kommisjonsforordning om minimumstandarder for behandling av sesongprodukter i HKPI (harmonisert konsumprisindeks)
- Kommisjonsforordning om spesifikasjon av ad hoc modulene i Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) 2010 vedrørende forening av yrkesaktivitet og familieliv
- Kommisjonsforordning som iverksetter korttidsforordningen hva gjelder oppdatering av variabler, hyppighet med hensyn til innsamling av statistikk, og nedbryting og aggregering av variabler
- Kommisjonsforordning som iverksetter europaparlaments- og rådsforordning om strukturstatistikk vedrørende bruken av den fleksible modulen for datainnsamling med hensyn til tilgang til finansiering strukturstatistikk
- To kommisjonsforordninger for å iverksette den helt ferske europaparlaments- og rådsforordning om kvartalsvis statistikk for ledige stillinger i EU

Nytt femårsprogram/revidert protokoll 30

Et nytt femårig statistikkprogram for EU (2008-2012) ble vedtatt sent i 2007. I 2008 var det som en følge av dette, nødvendig å fornye EØS-avtalens protokoll 30, som regulerer statistikksamarbeidet mellom EU og EFTA/EØS landene. Revidert protokoll 30 innebar kun noen få justeringer og la opp til en videreføring av samarbeidet som har fungert godt siden EØS-avtalen ble inngått i 1994.

3. juni 2008 gav Stortinget sitt forhåndssamtykke til norsk deltakelse i det nye femårsprogrammet i henhold til St.prp nr. 50 (2007-2008). EUs statistikkprogram (2008-2012) ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning 6. juni 2008.

Task Force on Statistical Challenges

Hans Viggo Sæbø har representert Norge i ekspertgruppen om statistiske utfordringer (Task Force on Statistical Challenges), en av tre grupper som ble nedsatt av Partnerskapsgruppen som et ledd i Krakow handlingsplan. Ekspertgruppen så på utfordringer knyttet til globalisering, miljø, arbeidsmarked og samarbeid med andre aktører, som for eksempel den europeiske sentralbanken. Gruppen la frem sin sluttrapport mot slutten av 2008, men konklusjonene skulle først drøftes i januar 2009 på en oppfølgingskonferanse om Krakow handlingsplan i Nederland. Rapporten gir en rekke forslag, noen av svært konkret art, til hvordan Det europeiske statistiske system (ESS) kan takle utfordringene fremover.

DGINS

DGINS gikk av stabelen i Litauens hovedstad Vilnius i september. Tema for årets konferanse var reduksjon av den statlige oppgavebyrden for næringslivet, gjennom offisiell statistikk. Rådet hadde anmodet ESS om å trappe opp sine anstrengelser på dette feltet ytterligere.

[6] NACE: Statistical classifiaction of economic activities in the European Union
[7] CPA: Classification of Procucts by Activity

Temaet ble drøftet i ulike plenums og parallelle sesjoner. SSB spilte en aktiv rolle gjennom å ha forfattet ett av paperne til sesjonen "Modern technological solutions to reduce response burden" og gjennom å være "discussant" i sesjonen "Inter-institutional co-operation".

Et viktig spørsmål som ble tatt opp var hvordan man skal tilfredsstille økte brukerbehov samtidig som man skal redusere oppgavebyrden. Tiltak som ble fremhevet: (1) Fokusere på den opplevde oppgavebyrden (deriblant bl.a. forbedret kommunikasjon med offentligheten/oppgavegiverne om hva dette egentlig gjelder), (2) Sikre maksimal utnytting av administrative data, (3) Investere i utvikling av gode teknologiske løsninger, (4) Fokusere på hvordan den byrden Intrastat legger på oppgavegiverne kan reduseres (gjelder kun EU-landene).

2.3. Komiteer og ekspertmøter

Sentrale komiteer

SSB deltar i både komitologikomiteer og andre komiteer. Komitologikomiteene er etablert av Europaparlamentet/Rådet for å bistå Kommisjonen i å iverksette rettsakter.

Komitologikomiteer

Handelsstatistikkomiteene (The Committee on Statistics Relating to the Trading of Goods between Member States/The Committee on Statistics Relating to the Trading of Goods with Non-Member Countries) (komitologi) samordner arbeidet rundt Extrastat og Intrastat. I 2008 var det tre møter i komiteene hvor Leif Korbøl møter for SSB. De viktigste sakene gikk ut på å justere forordninger for extrastat og intrastat, metodespørsmål, dataoverføring og publisering.

Komiteen for landbruksstatistikk (komitologi) hadde to møter hvor Ole Osvald Moss møtte fra Norge. De viktigste sakene på møtene var: Implementering av framtidige strukturundersøkelser i jordbruket, spesielt fulltellingen for 2010 og en supplerende utvalgsundersøkelse av miljørelevante produksjonsmetoder; utfordringer knyttet til etterlevelse av dataleveranser og bruken av det webbaserte rapporteringssystemet eDamis; etablering av et arbeidsutvalg som skal sørge for mer effektiv og smidig gjennomføring av komitemøtene; ny strategi for forbedring av europeisk statistikk over arealbruk, der Eurostat vil gjøre LUCAS til en bærebjelke. Videre ble utvikling av framtidig statistikk over jordbruk og miljø skissert. Krav til framtidig datainnsamling på områdene frukt, vin og melkeprodukter ble også diskutert og det ble også et initiativ i regi av FN, Verdensbanken og Eurostat m.fl. for å gjenopprette tillitten til global jordbruksstatistikk etter at det har blitt avdekket store mangler i FAOs databaser.

Gross National Income-Committee (komitologi), der Tore Halvorsen deltok på tre møter i 2008. På disse møtene gjennomgikk man blant annet BNI metoderapporter. Norge leverte metoderapport så tidlig som i desember 2007 og prosesstabell i mars 2008. Etter at alle land har levert rapporter og besøkene er gjennomført (siste besøk er planlagt medio 2009) vil Eurostat gjennomgå hvert land nøye og komme med eventuelle reservasjoner mot de enkelte landenes BNI-beregninger. Disse reservasjonene fjernes etter hvert som landene kan dokumentere at forbedringstiltak er gjennomført. Andre saker på dagsordenen for møtene var hovedrevisjoner og studier av effekten på BNP av inkludering av transaksjoner knyttet til illegale aktiviteter (som prostitusjon).

Andre komiteer

Balance of Payments Committee (komitologi) hadde to møter hvor Ann Lisbet Brathaug møtte. I 2008 har arbeidet i komiteen hovedsakelig vært knyttet til å få på plass et system for kvalitetsrapportering av utenriksregnskapet. Kvalitetsrapportene skal i henhold til lovverket oversendes kommisjonen, og offisielt skal dette skje fra 2009.

Committee on Monetary, Financial and Balance of Payment Statistics (CMFB) består av representanter fra Eurostat og de nasjonale statistikkbyråene, samt fra Den europeiske sentralbanken (ECB) og sentralbankene innen EØS. CMFB koordinerer arbeidet med finansmarkedsstatistikk, offentlige finanser og betalingsbalansestatistikk innen EU og EØS-området. I 2008 deltok Ann Lisbet Brathaug og Marit Hoel i komiteen, i tillegg til en representant fra Norges Bank.

Viktige saker på CMFB-møtene i 2008 var blant annet: Konsultasjoner og drøftinger knyttet til budsjettunderskuddskriteriene i offentlig forvaltning, behandlingen av fonderte og ufonderte pensjonsordninger i nasjonalregnskapet, revisjonen av de internasjonale standardene (NACE Rev. 2, SNA93, ESA95, Balance of Payments og Benchmark Definition of Foreign Direct Investment), kvartalsvis institusjonelt nasjonalregnskap og FISIM samt drøftinger om mer samordning når det gjelder større statistikkrevisjoner i EU.

Sektor-/direktørgrupper

Sektorgruppene (direktørgrupper) har blitt etablert trinnvis og spiller en viktig rolle som mellomledd mellom arbeidsgrupper og komiteer. De består normalt av representanter fra de nasjonale statistikkbyråene på avdelingsdirektørnivå. Sektorgruppenes oppgave er å styre og samordne arbeidet innenfor sitt område, og ofte er flere arbeidsgrupper underlagt en sektorgruppe.

SSB er representert i følgende sektorgrupper:

Directors of Business Statistics, hvor Nils Håvard Lund er medlem. Gruppen møttes i juni 2008 til en omfattende agenda. Blant annet ble MEETS grundig diskutert. I tilknytning til møtet ble det også avholdt et seminar om metoder for å identifisere områder av mindre viktighet og metoder for "cost-benefit" av statistikk. Ekspertgruppen for prioritering hadde sendt ut en forespørsel til alle statistikkbyråene om å måle kostnader og oppgavebyrde i tilknytning til basisrettsaktene samt å sende tilbake en del informasjon vedrørende målemetode. Formålet med oppgaven var å blant annet analysere om det ville la seg gjøre å frembringe tidsserier, noe det viste seg å være for de fleste medlemsland.

Directors of Social Statistics, hvor Johan-Kristian Tønder er medlem. Gruppen avholdt ett møte i 2008. En viktig og vanskelig sak på dagsordenen i 2008 var det planlagte nye strategiske prosjekt for sosialstatistikk og statistikk om informasjonssamfunnet, "European System of Social Statistical Survey" (EHS). Det er to hovedgrunner til at prosjektet er initiert: dels sikring av effektiv respons på nye (Kommisjons-) behov og dels sikring av at slike nye behov blir kontrollert og styrt i konstruktivt og effektiv retning. Sektorgruppen anmodet i september arbeidsgruppen om å bearbeide forslaget videre. En annen viktig sak gjaldt implementering av kjernevariabler i europeiske undersøkelser. En ekspertgruppe hadde laget utkast til et sett av slike variabler, og dette fikk bred tilslutning.

Directors of National Accounts, hvor Ann Lisbet Brathaug er medlem, avholdt to møter i 2008. Det viktigste punket på dagsordenen vært diskusjoner rundt revisjonene av ESA 95 og FNs SNA 2008.

Director's Meeting on Environmental Statistics and Accounts der Torstein Bye og Svein Homstvedt møter. I 2008 diskuterte man blant annet det videre samarbeidet innenfor Group of Four (Go4) (EU-kommisjonen, Eurostat, Det europeiske miljøbyrået (EEA) og Joint Research Center).

Arbeids- og ekspertgrupper

SSB deltar aktivt i både arbeidsgrupper (Working Groups) som omhandler EØS-relaterte spørsmål og i midlertidige ekspertgrupper (Task Forces) for å drøfte enkelte spørsmål mer i detalj. Det er i disse gruppene mye av grunnlaget legges for beslutninger som senere tas på høyere nivåer i systemet.

I 2008 deltok SSB i over 60 arbeids- og ekspertgrupper på statistikkproduksjonssiden i regi av Eurostat. SSB er også medlem av grupper som ikke avholdt møter i 2008 samt i grupper som behandler spørsmål som ikke er knyttet til statistikkproduksjon. Disse er ikke regnet med her. Se vedlegg A (en forkortet versjon) og BN_1 (Deltakelse i internasjonale møter og konferanser 2008) for møtestatistikk[8]. Se vedlegg BN_2 (Deltakelse i ekspertgrupper 2008) for en oversikt over gruppene med informasjon om representanter for SSB, eventuelt mandat og viktige saker som ble diskutert i disse gruppene i 2008. Alle avdelinger og de fleste fagseksjonene deltar i slike fora. Seksjonene for helse- og miljøstatistikk er representert i flest.

2.4. Rettsakter

Rettsakter vedtatt av EØS-komiteen

I alt 30 nye EØS rettsakter om statistikk ble vedtatt av EØS-komiteen i 2008. Som figur 2 viser, var det kun i 2004 at flere statistikkrettsakter ble tatt inn i avtalen.

Figur 2. Nye rettsakter innen statistikk tatt inn i EØS-avtalens vedlegg XXI (2001-2008)

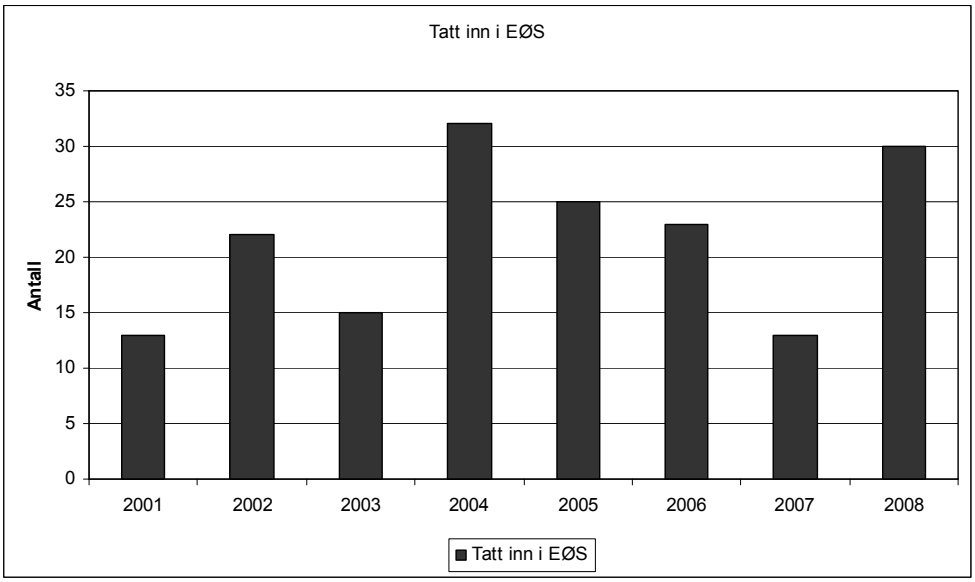

EØS-komiteen vedtok i 2008 så mange som 11 rettsakter innenfor demografisk og sosial statistikk, og dette området er nå, som figur 3 nedenfor viser, det med flest rettsakter.

Sentrale nye rammeforordninger med stor betydning for SSB er:

- Europaparlaments- og rådsforordning om utarbeiding og utvikling av statistikk over utdanning og livslang læring
- Europaparlaments- og rådsforordning om kvartalsstatistikk over ledige stillinger
- Europaparlaments- og rådsforordning om utenlandske datterselskapers struktur og aktivitet
- Europaparlament- og rådsforordning om ny statistisk produktgruppering etter næring (CPA)
- Europaparlaments- og rådsforordning om fastsettelse av opplysninger om kjøpekraftspariteter og for beregning og spredning av dem
- Europaparlaments- og rådsforordning om statistikk over foretaksstrukturer (som er ny regulering på området)

Se vedlegg B for en fullstendig oversikt over de 30 rettsaktene som ble innlemmet i EØS-avtalen i 2008.

[8] "Vedlegg BN_x" innebærer at vedlegget finnes på Byrånettet. Se www.byranettet/Tema/Internasjonalt

17 av de nye statistikkrettsaktene var kommisjonsforordninger som gjaldt implementering av eksisterende europaparlaments- og rådsforordninger. I tillegg ble ti nye europaparlaments- og rådsforordninger, en ny rådsforordning og to europaparlaments- og rådsbeslutninger innlemmet i EØS-avtalen.

Figur 3. Rettsakter i vedlegg XXI til EØS-avtalen ved utgangen av 2008

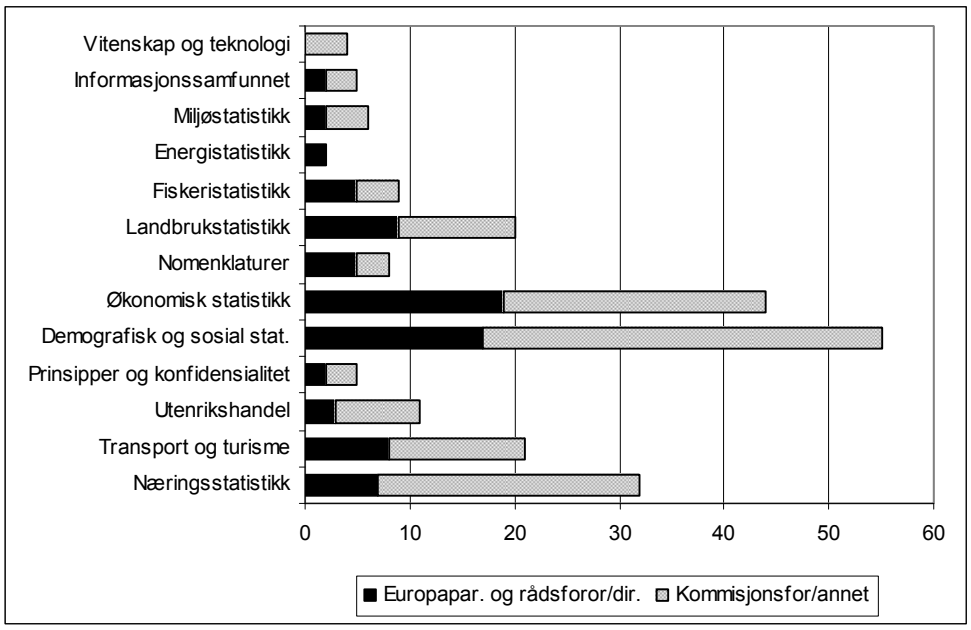

Rammeforordninger vedtatt av EU

De viktigste rammeforordningene som ble vedtatt av EU i 2008, og som forventes tatt inn i EØS-avtalen i løpet av 2009 er:

- Europaparlaments- og rådsforordning om energistatistikk
- Europaparlaments- og rådsforordning om undersøkelser av strukturen og produksjonsmetodene i jordbruket
- Europaparlaments- og rådsvedtak om program for modernisering av den europeiske nærings- og handelsstatistikken (MEETS-programmet)
- Europaparlaments- og rådsforordning om statistikk over folkehelse og helse og sikkerhet på arbeidsplassen.

Arbeidet med å revidere det generelle rammeverket for en ny "europeisk statistikk" (ny europaparlaments- og rådsforordning om europeisk statistikk) fortsatte gjennom 2008. Omfattende diskusjon om både tekniske og mer politiske sider fant sted.

2.5. Dataleveranser og formidling av norske data

Standardisert elektronisk overføring av data

SSB har arbeidet aktivt med bruk av standardisert elektronisk overføring av data til Eurostat. Arbeidet med å effektivisere og forbedre samordningen av dataformidlingen til Eurostat og andre internasjonale organer fortsatte i 2008, og det var en markant økning i bruken av eDAMIS Web Application (eWA) blant fagseksjonene dette året.

Tallmaterialet i de to tabellene nedenfor er hentet fra Eurostat, og det er kun rapporterte data til Eurostats Single Entry Point (SEP) i Eurostat som er medregnet. Tallene i tabell 2 er noe usikre da Eurostat ikke har lagt til grunn unntak i EØS-avtalen. Eurostat fokuserer nå på merking av alle datasett med hvorvidt det enkelte land har rapporteringsplikt eller ikke. Dette vil bidra til bedre statistikk på sikt.

I *totalt antall datasett* i tabell 2 blir kvartalsdatasett regnet som fire og månedlig datasett som 12. Data som er reviderte eller av andre grunner er sent flere ganger er ikke medregnet i tabellene.

Tabell 1. Norske datasett totalt sendt fra SSB og andre norske institusjoner til SEP. Fordelt på år og medium

Medium	2007	2008
E-MAIL	81	16
eWA	269	408
eWP	2	12
Totalt	**352**	**436**

Tabell 1 viser en økning på 84 datasett eller 24 prosent fra 2007 til 2008. Dette er en total økning uavhengig av institusjon og eventuelle forpliktelser.

I 2007 ble 81 av 352 datasett sendt som vedlegg til e-post. Tilsvarende tall for 2008 er 16, noe som innebærer en nedgang i bruken av e-post på 80 prosent. Bruken av eWA har tilsvarende økt med 139 datasett eller 52 prosent. eWA benyttes kun i SSB, mens eDAMIS Web Portal (eWP) benyttes av andre institusjoner og i meget liten grad i SSB.

Tabell 2. Datasett i 2008 fordelt på SSB og andre institusjoner og forpliktelse til rapportering

Institusjon	Antall datasett totalt forpliktet	Sendte totalt og forpliktet	Oppfylt krav prosent	Sendte ikke forpliktet	Sendte Totalt
SSB	535	362	68	67	429
Andre	127	7	1	0	7
Totalt	662	378		67	436

Ifølge Eurostats oversikter per 2008, var Norge forpliktet til å sende totalt 662 datasett. Tabell 2 viser at av disse var 535 eller 81 prosent SSBs ansvar og at SSB har oppfylt 68 prosent av kravene. Av de forventede datasettene totalt var det 284 eller 43 prosent som ikke ble sendt. Det er grunn til å anta at SSB (og andre) har rapportert flere datasett enn det tabellene viser, via alternative kanaler i Eurostat..

EFTA Statistical Office (ESO)

Et viktig siktemål for norsk deltakelse i statistikksamarbeidet under EØS-avtalen er at norsk statistikk også skal formidles av Eurostat gjennom databaser og publikasjoner. Et av ansvarsområdene til EFTA Statistical Office (ESO) er å påse at data fra EFTA-landene blir inkludert. Dette gjøres ved at ESO utfører inkluderingsstudier og har tett oppfølging med enheter i Eurostat samt med EFTA-landene selv.

Norsk statistisk er inkludert i nærmere 80 prosent av statistikken som formidles i Eurostats årbok og omtrent tilsvarende når det gjelder den viktige formidlingskanalen *Statistics in Focus.*

Strukturindikatorene

Et sett av strukturindikatorer som skal kunne brukes til å sammenligne landenes økonomi og samfunnsforhold er utviklet som en del av den såkalte Lisboa-strategien. Indikatorene anvendes på fem samfunnsområder: sysselsetting, innovasjon, økonomiske reformer, sosial integrasjon og miljø.

Av de 130 indikatorene antas 125 å være relevante for Norge (de som ikke er relevante er indikatorer som viser EU aggregater, indikatorer som er under revisjon og gasspriser). I 2008 var Norge inkludert i ca. 90 prosent av strukturindikatorene. Tallet har holdt seg nokså stabilt over de senere årene. Norge er for øvrig inkludert i alle de 14 indikatorene som er tatt inn på kortlisten.

Euroindikatorene

Et annet sett med indikatorer som Eurostat formidler er euroindikatorene som er utviklet for å støtte EUs økonomiske og monetære politikk. Disse dekker korttidsstatistikken i form av betalingsbalanse, forbrukerpriser, arbeidsmarked, næringslivs- og forbrukerundersøkelser samt monetære og finansielle indikatorer. Det er 45 indikatorer, og Norge er generelt vel inkludert bortsett fra når det gjelder næringslivs- og forbrukerundersøkelser.

Indikatorene for bærekraftig utvikling

Et tredje sett med indikatorer er indikatorene for bærekraftig utvikling utviklet for å overvåke EUs *Sustainable Development Strategy*. Det er 140 slike indikatorer som dekker økonomisk utvikling, fattigdom, klimaendring etc. Norge var i 2008 inkludert i 75 prosent av indikatorene, noe som er relativt høyt. Svært få land er inkludert i samtlige indikatorer for bærekraftig utvikling.

Produkter basert på rettsakter

Per januar 2009 var det 144 produkter i SSB som var basert på EU rettsakter. Se vedlegg BN_3 (Produkter knyttet til EØS-rettsakter) for et sammendrag av produktregistret som gir oversikt over alle leveransene.

2.6. Nasjonale eksperter og prosjektstøtte

Statistikksamarbeidet innenfor EØS-avtalen gir muligheter for deltakelse i EUs forskningsprogram, utplassering av nasjonale eksperter i Eurostat og støtte til samfinansierte samarbeidsprosjekter. Forskningsprogrammet er omtalt i avsnitt 3.6.

Eksperter

Ved utgangen av 2008 var det utplassert fem norske eksperter i Eurostat fra SSB i følgende enheter:

- C3 Nasjonalregnskap (metode og analyse) – Lars Svennebye
- C1 Offentlige finanser - Kurt Wass
- E3 Miljøstatistikk - Julie Hass
- F4 Utdanningsstatistikk – Sadiq-Kwesi Boateng
- E4 Statistisk samarbeid med europeiske og middelhavsland - Janne Therese Utkilen

De fire førstnevnte av disse er EØS-eksperter, mens Utkilen er EFTA-ekspert.

Prosjektstøtte

Eurostat grants

I 2008 fikk SSB innvilget 13 nye grants[9]. Disse 13 var på til sammen rundt € 418 400 (bidrag fra EU Kommisjonen). Se vedlegg BN_4 (Grants 2008) for detaljer om disse prosjektene. Til sammenligning mottok SSB 12 grants i 2007.

Andre prosjekter

EFTA-prosjekt for Vest-Balkan

Et EFTA-finansiert prosjekt for Vest-Balkan ble i 2008 avsluttet med en workshop i Paris. Et Eurostatprogram der Erling J. Fløttum er med som ekspert for Romania startet opp i 2008. Arbeidet skal føre fram til en BNI-Inventory for Romania. Fløttum deltar også i et prosjekt som skal gi en oppgradering av dokumentasjonen av nasjonalregnskapsberegningene i land i Vest-Balkan regionen.

[9] Dette er prosjekter som det ble inngått avtale om i 2008. De fleste av disse hadde oppstart i 2008, mens noen av dem startet opp i januar 2009. I tillegg til de 13 pågikk prosjekter med grantsmidler som ble utbetalt i 2007.

2.7. ESTP-kursene

Utdanning av statistikere

The European Statistical Training Programme (ESTP) arrangerer kurs for statistikere i samarbeid med de nasjonale statistikkbyråene i EU og EFTA. Målene for ESTP er å:

- heve kvaliteten blant europeiske statistikere
- heve kvalifikasjonene blant europeiske statistikere med det formål å fremme deres uavhengighet
- oppmuntre til både teoretisk og praktisk trening
- oppmuntre til utveksling av beste erfaringer og praksis

I 2008 ble 28 kurs arrangert. Dette var en økning fra året før (20).

Tabell 3. ESTP kurs arrangert i 2008

Dato	Kursets tittel	Sted	Organisator	Ant. deltakere fra SSB
11.-13.02	Training for Statistical Trainers Stage 1 Development	Køln, Tyskland	ICON Institute	
03.-05.03	Disseminating Statistics: Internet and Publication	Madrid, Spania	ICON Institute	
10.-13.03	National Accounts Basic Course	Helsinki, Finland	ADETEF	1
31.03-02.04	Statistical Disclosure Control Tabular Data Protection	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	
15.-18.04	Survey Methodology and Sampling Techniques	Bruz, Frankrike	ADETEF	
21.-23.04	The European Statistical System (ESS) – Introductory Course	Madrid, Spania	ADETEF	
21.-24.04	Seasonal Adjustment Introductory Course	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	1
28.-30.04	Nomenclatures, Classifications and their Harmonisation	Wien, Østerrike	Statistics Austria	
14.-16.05	Quality Management in Statistical Agencies – Advanced course	Stockholm, Sverige	ICON Institute	
19.-21.05	New Advanced Technologies for Data Collection and Transmission	Farnham, UK	Dimension EDI	
26.-28.05	Statistical Metadata Introductory Course	Hague, Nederland	ICON Institute	
09.-11.06	Survey Non-Response	Stockholm, Sverige	ADETEF	2
17.-20.06	National Accounts	Paris, Frankrike	ADETEF	1
30.06-04.07	Government Finance Statistics (GFS) Parts I and II	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	1
07.-11.07	ESA95 Advanced National Accounts	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	
08.-12.09	Data Analysis and Data Modelling	Neuchâtel, Sveits	EFTA, Swiss Federal Statistical Office	1
10.-12.09	The European Statistical System (ESS)	Praha, Tsjekkia	ADETEF	2
15.-17.09	Training for Statistical Trainers Stage 2 - Advanced Development	Køln, Tyskland	ICON Institute	
23.-26.09	Use of Administrative Registers in the Production of Statistics	Oslo, Norge	EFTA, SSB	

Dato	Kursets tittel	Sted	Organisator	Ant. deltakere fra SSB
01.-03.10	Structural Business Statistics	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	
01.-03.10	Data Dissemination and Publication of Statistics	København, Danmark	ICON Institute	1
01.-03.10	Classifications and their Harmonisation	Bucharesti, Romania	ADETEF	
06.-08.10	Statistical Metadata Introductory Course	Oslo, Norway	ICON Institute	
20.-24.10	Seasonal Adjustment Advanced course	Eurostat, Luxembourg	EUROSTAT	1
03.-12.11	National Accounts in Practice Hands-on course	Hague, Nederland	ADETEF	1
17.-21.11	Business Registers Set-up, Use and Maintenance	Oslo, Norway	EFTA, SSB	
24.-26.11	Quality Management in Statistical Agencies – Introductory Course	Helsinki, Finland	ICON Institute	
25.-28.11	Survey Methodology and Sampling Techniques	Neuchâtel, Sveits	ADETEF	

Som tabellen viser, ble tre av kursene arrangert i Norge. Alle kursene var populære, og fikk svært gode tilbakemeldinger. To av kursene vil bli holdt igjen i 2009. I stedet for kurset om bedriftsregistre, vil det i 2009 bli holdt et kurs i avfalls-statistikk.

Kurset om bruken av administrative registre ble arrangert for tredje gang. Formålet med kurset var å gi en oversikt over prinsipper og "best practices" for produksjon av statistikk basert på administrative kilder. Totalt var det 22 deltakere fra 21 EU/EFTA-land. Ansvarlig for kurset fra SSB var Harald Utne.

Kurset om bedriftsregistre ble også veldig godt mottatt. Det var 22 deltakere fra 13 land. Formålet med kurset var å gi en grunnleggende forståelse av bedriftsregistre, og også dele erfaringer fra SSB og SCB. Ansvarlig for kurset fra SSB var Anders Haglund.

Metadata kurset hadde 20 deltakere fra 16 land. Formålet var å gi deltakerne en grunnleggende forståelse av statistisk metadata, med fokus på hvordan benytte seg av dette i praksis. Fokus var også på deling av "best practices" for å bidra til å harmonisere bruken av metadataløsninger på europeisk nivå. Ansvarlig for kurset fra SSB var Anne Gro Hustoft.

SSB hadde til sammen 12 deltakere på ti av ESTP-kursene.

I tillegg til kursene innenfor ESTP programmet, arrangerte Formidlingsavdelingen med støtte fra EFTA et kurs hvor målgruppen var MEDstat landene. Kurset "User friendly dissemination of official statistics on the Internet" ble arrangert i begyn-nelsen av november med 12 deltakere fra landene Egypt, Jordan, Lebanon, Israel, Palestina, Morocco og Tunisia. Kurset besto av 15 forskjellige sesjoner, med en vellykket blanding av forelesninger og workshops. Kurset fikk svært gode evalueringer fra deltakerne.

3. Annet internasjonalt samarbeid

3.1. Nordisk samarbeid

Sjefsstatistikerne

Ansvaret for å koordinere nordisk statistisk samarbeid går på omgang mellom de nordiske landene, og Norge hadde dette ansvaret i 2008. Sjefstatistikerne har opprettet en fast utredningsgruppe som har det praktiske ansvaret.

Sjefstatistikermøtet i Oslo

Statistisk sentralbyrå arrangerte det årlige sjefstatistikermøtet i Oslo 28. august. I tillegg til å utveksle generell informasjon av felles interesse, hadde dagsorden følgende tema:

- Klima- og miljøstatistikk
- Utvikling og integrering av økonomisk statistikk
- Kvalitetsstyringssystem

Klima- og miljøstatistikk: Det var enighet om å prioritere utslippsstatistikk og miljøregnskap, og legge vekt på byråenes rolle som koordinator på nasjonalt nivå. Det ble bestemt at forberedelser til framtidige møter i city gruppene (London-gruppen og Oslo-gruppen) skulle koordineres på nordisk nivå.

Utvikling og integrering av økonomisk statistikk: Drøftingen berørte flere sentrale spørsmål om hvordan relevansen kan øke og statistikkprosessen standardiseres. Opplegg for analyse ble også berørt. Forskningsavdelingens analysevirksomhet har bidratt til at SSB er kommet langt på dette området.

Kvalitetsledingssystem: Utgangspunktet var at tre av landene overveier å innføre EFQM-modellen for kvalitetsledelse. Diskusjonen dreide seg i stor grad om hvordan det nordiske arbeidet kan utvikles ytterligere på dette området.

Workshop - Norden og Statistics Office i Nederland: I forbindelse med det nordiske møtet ble det arrangert en felles møte mellom byråene i Norden og statistikkontoret i Nederland. Tema var Modernisation of Official Statistics.

Det er flere grupper på dette feltet:

- Ad hoc gruppen for standardisering
- Nordisk kontaktnett for kvalitet
- SOS-gruppen (Statistics Open Source), med Nederland

Drøftingen resulterte i en samlet vurdering om at det er enklere å hente inn enkelte elementer fra andres løsninger enn å satse på store omlegginger. SOS-gruppen fikk i oppgave å arbeide videre med oversikter over aktuelle løsninger og verktøy som andre land kan ha nytte av. Oversikten ble presentert på nordisk sjefsmøte som ble arrangert i forbindelse med SPC-møtet i september 2008. Der var det enighet om å organisere årlige møter for å diskutere utviklingsarbeid. Videre ble det bestemt at SOS skulle utvides med andre eksperter etter behov, og legge fram forslag til mandat og planer for videre arbeid på sjefsmøtet i februar 2009.

Sjefsstatistikerne har også hatt mer uformelle møter i tilknytning til SPC-møtene. Ved disse møtene har man fulgt opp punktene over.

Kontaktnett og samarbeidsprosjekter

Det er nå 14 generelle kontaktnett og 31 knyttet til spesifikke statistikkområder. Aktiviteten i form av møter og annen kontakt var så å si uendret fra året før, men er karakterisert av stor variasjon. Nordisk sjefsmøte i august bestemte at det skulle undersøkes nærmere om noen av kontaktnettene med tildels overlappende fagområde kunne slås sammen.

Oversikt over kontaktnett med navn på norske deltagere står i vedlegg BN_5 (Nordiske kontaktnett 2008).

I regi av kontaktnettene og utenom, eksisterer det en rekke samarbeidsprosjekter mellom de nordiske landene. Det samarbeides også ofte om å arrangere seminarer.

Fellesnordiske utgivelser

Nordisk statistisk årbok

Nordisk statistisk årbok 2008 ble publisert 7. oktober som planlagt. Nytt av året er at det nå er gratis adgang til en database med tall om nordiske samfunnsforhold. Databasen erstatter en cd-rom som tidligere fulgte med boka. Nordisk statistisk årbok 2008 ble utgitt av Nordisk Ministerråd, med tekst på engelsk og svensk.

Andre utgivelser

"International Sourcing – moving business functions abroad" ble publisert i 2008. Dette var en felles publisering for Danmark, Sverige, Finland, Nederland og Norge.

SSB er representert i redaksjonskomitéen for helsestatistikken i Nordisk medisinalstatistisk komité (NOMESKO). Denne komitéen har bl.a. ansvaret for utgivelsen av den årlige helsestatistiske publikasjonen "Health Statistics in the Nordic Countries".

Seksjon 350 har ansvar for koordinering av data fra SSB til den årlige publikasjonen "Social tryghed i de nordiske lande" fra Nordisk sosialstatistisk komité (NOSOSKO). Foruten data fra Statistisk sentralbyrå, leverer Arbeids- og Velferdsdirektoratet data direkte til Arbeids- og inkluderingsdepartementet som har hovedansvaret for det norske bidraget.

3.2. Samarbeid i regi av FN

I 2008 deltok 22 norske deltakere fra SSB og andre institusjoner på 13 møter i regi av FN. Se vedlegg A og BN_1 (Deltakelse i internasjonale møter og konferanser 2008) for ytterligere detaljer.

FNs statistiske kontor/statistikkommisjon (UNSC)

Årlig møte FNs statistikkommisjon (UNSC)

Det årlige møtet i FNs statistikkommisjon (UNSC) fant sted i New York i slutten av februar. Dagsordenen var som vanlig omfattende og sammensatt. De punktene som ble diskutert mer inngående var International Comparison Programme (ICP), nasjonalregnskap og utviklingsindikatorer.

ICP-arbeidet

ICP 2005 runden ble formelt avsluttet i april 2008 med publisering av endelige tall. Dette omfattet regionale og globale resultater med anvendelser innen fattigdomsanalyse, internasjonale sammenligninger av økonomi med mer. Med dette avsluttet også styret og andre administrative enheter for ICP sitt arbeid.

En Friends of Chair-rapport initiert av UNSC evaluerte i 2007 organisering av ICP-arbeidet basert på erfaringene fra 2005 runden. Endelig rapport ble lagt fram på UNSCs møte i februar 2008. Arbeidet med denne rapporten ble ledet av SSBs administrerende direktør. Som en overgangsløsning foreslått av UNSC, ble det opprettet et interimstyre for ICP som skulle bistå i arbeidet med planlegging av neste runde for ICP (2009-2013). SSBs administrerende direktør har vært ko-leder for interimstyret som i første rekke har arbeidet med organisatoriske spørsmål. Teknisk evaluering har også vært et tema i arbeidet. Oppstart av arbeidet med teknisk evaluering ventes tidlig i 2009. I 2008 var det gjennomført to møter i interimstyret med bred internasjonal deltagelse.

Revisjon av SNA 93, volum 1

Med hensyn til nasjonalregnskap var det revisjonen av SNA 93, volum 1 som sto på dagsordenen. Denne ble vedtatt. Den hardeste diskusjonen oppsto rundt utviklingsindikatorene. Diskusjonen dreide seg mye om hvilken rolle statistikkbyråene skal ha. Utviklingslandene ønsket en endring i indikatorene mens EU/Canada/Australia hevdet at det var statistikernes rolle å holde seg til de vedtatte

indikatorene. Møtelederen kom til slutt fram til et kompromiss som på de viktige punktene støtter EU/Canada/Australias linje.

Klimakonferansen

14.–16. april 2008 ble det arrangert en konferanse om klimaendringer og offisiell statistikk i Oslo. FNs statistiske kontor, i samarbeid med Verdensbanken, Eurostat og SSB stod bak konferansen. 105 deltakere fra 55 land ga bredde og perspektiver til arbeidet med klimastatistikk på nasjonalt og internasjonalt nivå. Målet med konferansen var å enes om et veikart for utvikling av statistikk relatert til de menneskeskapte klimaendringene.

Konferansen startet med innlegg som belyste hvilke behov for data som finnes i organisasjoner som Det internasjonale klimapanelet (IPCC), Det europeiske energibyrået (EEA) og miljødepartementene. Deretter presenterte noen land hvilke typer statistikk som lages i de respektive landene og i organisasjoner. I den forbindelse ble det diskutert heftig hvilken rolle statistikkbyråene skal ha. Statistikk over utslipp av klimagasser baserer seg i stor grad på annen statistikk som finnes i statistikkbyråene, mens statistikk over effektene av en klimaendring på mennesker og miljø, sårbarhet og tilpasning, bygger på statistikk som normalt ligger utenfor statistikkbyråenes vanlige ansvarsområder. Viktigheten av å samarbeid over landegrensene kom tydelig fram gjennom flere av innleggene. Hver sesjon ble avsluttet med spørsmål og diskusjon.

FNs økonomiske kommisjon for Europa (UNECE)

CES-konferansen

Statistikkenheten i UNECE er sekretariat for Conference of European Statisticians (CES) som omfatter generaldirektørene i alle medlemslandene i UNECE. USA og Canada er også medlemmer. I tillegg deltar enkelte andre land som observatører.

CES-konferansen ble holdt i Paris i juni. Norge deltok med flere representanter, men hadde i år ikke noen konkret oppgave. I etterkant av plenumssesjonen ble to seminarer arrangert. Temaene for disse var: (1) Strategiske spørsmål rundt måling av internasjonale transaksjoner. Fokuset var på utfordringer for offisiell statistikk ved måling av internasjonale transaksjoner som en følge av økt globalisering og stadig mer komplekse internasjonale finansmarkeder. (2) Måling av befolkningsforflytninger og integrasjon i en globalisert verden. Diskusjonene dreide seg i hovedsak om hvordan styrke data om migrasjons-strømmer og størrelser samt hvordan anskaffe data som vil være nyttige for styresmaktene i utforming av integrasjonspolitikk.

City groups

En del av statistikkvirksomheten innenfor rammene av FN foregår i såkalte "city groups", vanligvis oppkalt etter byene der det ble vedtatt å etablere dem. Disse gruppene lager selv sin arbeidsplan innenfor et overordnet mandat fastsatt av FNs statistikkommisjon.

Norsk deltakelse i city groups

I 2008 deltok SSB i syv ”city groups”:

- *Oslo-gruppen for energistatistikk* som skal bidra til revisjon av FNs manualer for energistatistikk og være et forum for metodediskusjon og utveksling av erfaringer om statistikkarbeid på området. SSB, ved Olav Ljones, leder arbeidet i gruppen, og seksjon for energistatistikk har sekratariatsansvaret. I 2008 har hovedfokuset i arbeidet vært rettet mot oppsettet av arbeidsplan for FNs nye manual for energistatistikk - IRES (International Recommendation for Energy Statistics) - og skriving av bidrag til denne. Sekretariatet har også laget et nytt nettsted for enklere å ivareta den faglige debatten knyttet til arbeidet. Arbeidet innebærer også nær kontakt og drøfting av omfang og prinsipper for energistatistikk med andre internasjonale organisasjoner, blant annet Eurostat og det internasjonale energibyrået (IEA).

- *Londongruppen for miljø- og økonomiregnskap* som arbeider med en oppgradering av SEEA-manualen til en standard for integrerte miljø- og økonomiregnskap[10]. I 2008 ble ulike identifiserte tema som må avklares før de kan foreslås å inngå i standarden som er diskutert. En del tema er utkvittert og skal sendes til godkjenning i det offisielle FN-systemet.

- *Washington-gruppen for statistikk om funksjonshemming* som er etablert for å utvikle internasjonale sett av sammenlignbare spørsmål om nedsatt funksjonsevne – et kjernesett og et utvidet sett. Ett av målene er å estimere en "disability-rate" som er internasjonalt sammenlignbar og å samle inn data som kan belyse problemstillinger knyttet til likhet når det gjelder muligheter. Gruppen arbeider med å sette sammen et kjernesett av funksjonsvariable som kan sammenlignes world-wide, og som kan danne grunnlag for å estimere en slags disability-rate for ulike land. Verdensbanken er en viktig aktør i denne gruppen.

- *Voorburg-gruppen for tjenestestatistikk* som skal bidra til samordnet faglig utvikling av statistikk for omsetning og pris i tjenestenæringene. Gruppen arbeider med håndtering av internasjonale forskjeller i klassifiseringer. Blant annet ble første utkast til en ordliste innen tjenestestatistikk med tungt norsk bidrag ferdigstilt. Gruppen har hatt fokus på IKT, telekommunikasjon og varehandel.

- *Wiesbaden-gruppen for foretaksregistre* som møtes annethvert år. De viktigste diskusjonene i 2008 gjaldt nødvendigheten av å bruke administrative registre i større grad på grunn av kostnadsbesparinger og hensynet til oppgavegiverne.

- *Ottawa-gruppen* som er et forum for anvendt forskning innen prisindekser med hovedfokus på konsumprisindekser.

- *Paris-gruppen* for lønn og arbeidstid hvor tema knyttet til arbeidsmarkeds-statistikk drøftes. Det var ingen møter i 2008, og framtiden til gruppen er usikker. ILO foreslår overfor UNSC at gruppen erstattes av flere tidsavgrensede ekspertgrupper på spesielle tema.

Arbeids- og ekspertgrupper

Representanter for SSB deltok også i arbeids- og ekspertgrupper, samt ad hoc møter, i regi av FN. Med hensyn til arbeids- og ekspertgrupper er det fra fagseksjonene rapportert om kun ni slike møter i 2008, hvorav Avdeling for personstatistikk har deltatt på flest. Avdeling for IT og datafangst hadde også en del samarbeid innenfor rammen av UNECE.

Dataleveranser til FN

SSB leverer en god del data til ulike deler av FN-systemet. Her listes de leveransene som er særskilte for FN (eksklusive fellesleveranser med Eurostat og OECD):

- Data om utslipp til luft (via Statens forurensningstilsyn (SFT) som er ansvarlig for den internasjonale rapporteringen)
- Data til FN ved ILO:
    - Diverse vedrørende arbeidsmarkedet og lønn til ILOs årbok
    - Løpende leveranse til ILOs *October Inquiry* med lønn, arbeidstid kjønnsfordelt for diverse stillinger i både privat og offentlig sektor, årlig
    - Løpende leveranse til ILOs Social Dialogue Indicator med trade union membership, antall medlemmer og antall sysselsatte
- Data om utenrikshandel med varer, månedlig
- Statistikk til "Tenth United Nations Survey of Crime Trends and the Operations of Criminal Justice Systems". Innsamlingen ble påbegynt i 2007,

[10] SEEA: System of Integrated Environmental and Economic Account

og hadde leveringsfrist i 2008. Seksjon for levekårsstatistikk koordinerer innsamlingen og rapporteringen av statistikker fra ulike etater i justissektoren og SSB.

- Reiselivsdata til World Tourism Organisation, årlig
- Statistikk til UNECE publikasjonen "Bulletin of Housing Statistics for Europe and North America", med tall for antall nybygde boliger og byggekostnadsindekser.
- Industriproduksjonen, månedlig
- SDDS, både finansielle data og realøkonomiske data, månedlig og kvartalsvis, på flere områder
- Government Finance Statistics (GFS), årlig og kvartalsvis
- Bank for International Settlements (BIS): Rapportering av renter og realøkonomiske data, kvartalsvis rapportering av balansedata for banker, månedlig, kvartalsvis og ukentlig

Samarbeid med FNs særorganisasjoner og tilknyttede organisasjoner

Den internasjonale arbeidslivsorganisasjonen (ILO)

Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk har som vanlig hatt samarbeid med Den internasjonale arbeidslivsorganisasjonen (ILO), og Helge Næsheim deltok på ILOs 18. arbeidsstatistikerkonferanse. Der deltok representanter fra over 130 land foruten representanter fra arbeidstaker- og arbeidsgiversiden. Dessuten var det observatører fra en rekke internasjonale organisasjoner. Det var to hovedsaker på møtet. Disse gjaldt en større revisjon av en resolusjon fra 1962 om måling av arbeidstid og en ny resolusjon om statistikk om ulike former for ulovlig barnearbeid. Utover dette var det kortere separate sesjoner om en del andre tema.

FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO)

Seksjon for primærnæringsstatistikk har ansvar for nasjonal samordning av omfattende leveranser av jordbruksstatistikk til FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) (som samtidig ivaretar behovene til Eurostat og UNECE), men det er lite samarbeid med FAO utover dette.

Det internasjonale valutafondet (IMF)

SSB har også noe samarbeid innenfor rammen av Det internasjonale valutafondet (IMF). Seksjon for nasjonalregnskap har vært involvert i revisjon av manualen for utenriksregnskapet. Seksjon for finansmarked er representert i en "Review Group" i IMF/BIS som arbeider med "International handbook on securities statistics". I første omgang vil denne håndboka dekke et begrepsmessig rammeverk for presentasjon av statistikk om gjeldsinstrumenter (obligasjoner og sertifikater) og er planlagt ferdigstilt i april 2009. Påfølgende arbeid tar sikte på å utvide denne håndboken med nye deler som tar for seg eierinformasjon om gjeldsinstrumenter og andre typer verdipapirer.

I forhold til statistikksamarbeidet har IMF de senere år fått økt betydning gjennom arbeidet med å etablere en "Special Data Dissemination Standard" (SDDS) som stiller krav til dokumentasjon, hyppighet og aktualitet for en del statistikkområder av særlig viktighet for fondets virksomhet. Norge har sluttet seg til denne forpliktende standarden. Det gis kun mulighet til å avvike fra standarden når det gjelder hyppighet og aktualitet på to av 20 områder. Områder som dekkes er blant annet nasjonalregnskap, produksjonsindeks, arbeidsmarked, kvartalsvise lønnsindekser, konsumprisindeks, offentlige finanser, utenriksregnskap, utenrikshandel, pengemarkedet og internasjonale reserver.

Erling J. Fløttum har også i 2008 vært norsk SDDS-koordinator. En større omlegging av SDDS ble gjort i 2006, mens bare noen få SSB-initierte omlegginger har vært aktuelle siden. Fra 2007 har IMF lagt ut en evalueringsrapport på *Dissemination Standards Bulletin Board (DSBB), Annual Observance Report*, om hvert enkelt lands oppfølging av IMF-kravene. For Norge er denne positiv.

3.3. Samarbeid i regi av OECD

I 2008 deltok 28 SSB-ansatte og representanter for andre norske institusjoner på 20 statistikkrelaterte møter i regi av OECD. Se vedlegg A og BN_1 (Deltakelse i internasjonale møter og konferanser 2008) for ytterligere detaljer.

OECDs statistiske komité

I juni ble det femte årlige møtet i OECDs statistiske komité arrangert i Paris. Møtet diskuterte særlig implementering av 2008 SNA (tidligere SNA rev.1) og hvordan overvåke offentlighetens tillitt til offisiell statistikk.

Seksjonene for utenrikshandel og nasjonalregnskap var de enhetene som i 2008 deltok i flest arbeidsgrupper (”working parties”) i regi av OECD. Seksjon for utenrikshandel deltok i arbeidsgrupper som behandlet henholdsvis vare-/ tjenestehandel, globalisering av industrien og ”trade by enterprise characteristics”. Seksjon for nasjonalregnskap deltok i grupper som tar for seg nasjonalregnskap, helseregnskap og PPP-beregninger i helsesektoren. Utover dette melder følgende seksjoner om deltakelse i arbeidsgrupper: seksjonene for miljøstatistikk, helse, levekår, transport, reiseliv og IKT, bygg og anlegg, nasjonalregnskap, finansmarked og finansielle foretak.

Dataleveranser til OECD

OECD mottar mye data fra Eurostat, men det foregår også direkte dataleveranser fra SSB til OECD.

SSB hadde i 2008 følgende dataleveranser til OECD (eventuelt kombinert med leveranser til Eurostat/FN):

- *Inland Waters* og *Environmental Protection Expenditure and Revenues*
- (OECD/Eurostats felles miljødatainnsamling - joint questionnaire) (pågikk høsten 2008, men ble forsinket)
- Lønnsdata til OECDs *Public sector pay and employment* og til OECDs *Health Data for Health Sector Staff*
- Tabeller fra AKU til OECD-publikasjoner som *Employment outlook* og *Education at a Glance* og til databasen *Main economic indicators*
- Diverse utdanningsopplysninger til Unesco, OECD og Eurostat (*UOE data collection*), årlig
- Befolkningens utdanningsnivå koblet mot inntektsopplysninger til Nettverk B i OECD
- Oppdaterte månedstall for utenrikshandel med varer fordelt etter import/eksport, land og tosifret SITC sendes hver måned
- Utenrikshandel koblet med BoF-data
- Transportdata til International Transport Forum (tidligere ECMT)
- Inngående FATS data (levert til OECD for første gang)
- FoU-statistikk og årlig industristatistikk (felles datarapportering til OECD og Eurostat)
- Konjunkturbarometeret, kvartalsvis
- Direkteinvesteringer, årlig
- Husholdningers finansielle stilling og institusjonelle investorers fordringer
- Regnskapstall for høyere utdanning
- Bank- og finansielle foretaks balanser og resultatregnskap og strukturdata til publikasjonen *Bank Profitability*

3.4. Samarbeid med andre internasjonale organisasjoner

IAOS-konferansen

I oktober 2008 ble IAOS (International Association of Official Statistics)-konferansen med tittelen "Smart Data Innovative Uses - Reshaping Official Statistics” arrangert i Shanghai. Konferansen samlet 320 deltakere fra hele verden til fem plenumssesjoner og 30 parallelle sesjoner. Konferansen viste at det er bred

interesse for innovative bruk av data og nye former for datafangst, bedre integrasjon av data og "smart data".

Det var 14 personer fra SSB med som deltakere. Olav Ljones, president i IAOS, ledet konferansen, Øyvin Kleven var sekretær i Programkomiteen, Svein Nordbotten og Li-Chun Zhang holdt plenumsinnlegg. Det var papers og innlegg fra en rekke byråfolk som representerte metode, personstatistikk og økonomisk statistikk. Representanter fra SSB var også aktive som ledere av sesjoner osv.

International Association for the Review of Income and Wealth (IARIW)

Norge har også spilt en aktiv rolle i International Association for the Review of Income and Wealth (IARIW). Den 30. generalkonferansen til IARIW fant sted i Slovenia i august med solid deltakelse fra Seksjon for nasjonalregnskap. Temaet for konferansen var utfordringer knyttet til måling av velvære, helse og ikke-markedsrelaterte tjenester.

International Energy Agency (IEA)

Etter avtale med Olje- og energidepartementet utarbeidet Seksjon for energistatistikk månedsrapporter for olje- og gassbalanser til IEA. Statistikkene danner grunnlaget for IEAs overvåking av den globale forsyningssituasjonen.

Luxembourg Income Study (LIS)

Seksjon for inntekt og lønn leverte en ny runde med inntektsdata for inntektsåret 2004 til Luxembourg Income Study (LIS). Arbeidet i 2008 gikk med til kvalitetssikring og dokumentasjon. Norske data ble lagt ut i basen i desember 2008.

3.5. Internasjonalt utviklingssamarbeid

Hovedmålsettingen for SSBs internasjonale statistiske rådgivning er tosidig. For det første skal SSB gi faglig bistand innenfor SSBs fagområder til land i sør og til overgangsland, dvs. gi faglig bistand til å bygge opp institusjonell statistikk- og samfunnsplanleggingskapasitet med vekt på institusjonelt samarbeid med søster-organisasjoner. For det andre skal SSB bidra til utformingen av norsk bistands-politikk, spesielt overfor NORAD og UD, samt spre statistikkinformasjon fra norske utviklingssamarbeidsland i Norge.

Organiseringen av arbeidet går i økende grad gjennom langsiktige institusjonssamarbeidsavtaler. Etableringen av disse avtalene har vært en tidkrevende prosess, men har kastet av seg gjennom at SSB i dag har i alt åtte aktive samarbeidsavtaler (Albania, Eritrea, Malawi, Mosambik, Sudan, Kirgisistan, Kasakhstan og Moldova)[11].

Bidrag til norsk bistandspolitikk

Estimering av (inntekts-/forbruks) fattigdom

Under rammeavtalen med NORAD fortsatte arbeidet med dokumentasjon av en statistisk modell for estimering av sannsynligheten for å være fattig, med videre metodeutvikling og en omfattende test av modellen på data fra forbruks-undersøkelser i Uganda.

PARIS21

SSB fortsatte samarbeidet med PARIS21, som er et konsortium av beslutningstakere, analytikere og statistikere med det formål å bidra til kompetanseutvikling i sør på statistikkområdet. I 2008 var fokuset på formidling av statistikk.

Utviklingsutvalget

SSB har ivaretatt sekretariatsfunksjonen for Utviklingsutvalget, et offentlig utvalg initiert av miljø- og utviklingsminister Erik Solheim for å utrede hvordan totaliteten i norsk politikk påvirker utviklingslandenes muligheter for økonomisk

[11] Noen av disse avtalene er inngått direkte mellom SSB og det enkelte statistikkbyrået i sør, mens andre avtaler er mellom UD og SSB. I Mosambik-prosjektet har SSB sammen med Danmarks Statistik (DSt) og Statistiska Centralbyrån (SCB) gått sammen i et konsortium, Scanstat, som har en samarbeidsavtale med UD i Danmark .

og sosial vekst. Utvalget avgav sin innstilling 9. september 2008. Utvalgets utredning er utgitt i NOU 2008:14 'Samstemt for utvikling?'.

Tabell 4. Årsverk, internasjonale statistiske bistandsoppdrag, 1998 - 2008

	Akkvisisjon, oppfølging, adm.	Interne utviklingsprosjekter	Direkte oppdragsfinansierte årsverk		
År			I alt	Langtids-konsulenter[12]	Korttids-konsulenter
1998	1,7	7,3	7,3	3,3	4,0
1999	1,8	10,8	10,8	3,1	7,7
2000	2,0	7,9	7,9	3,0	4,9
2001	2,9	6,4	6,4	1,7	4,7
2002	2,7	8,3	8,3	3,7	4,6
2003	0,9	14,0	14,0	5,4	8,6
2004	3,6	14,1	14,1	6,7	7,4
2005	2,8	22,0	22,0	7,3	14,7
2006	1,6	19,0	19,0	7,4	11,6
2007	1,7	23,5	23,5	9,7	13,8
2008	3,0	1,5	20,5	7,7	12,8

Fredskorpset

SSBs deltakelse i Fredskorpset fortsatte i 2008. Andre runde av en utvekslingsavtale i samarbeid med det nasjonale statistikkbyrået i Malawi ble avsluttet. Deltakeren fra SSB fikk utvidet sitt opphold ved statistikkbyrået (NSO) i Malawi, og arbeidet ved seksjon for landbruksstatistikk der fram til juli 2008.

Figur 4. Samarbeidsland 2000-2008

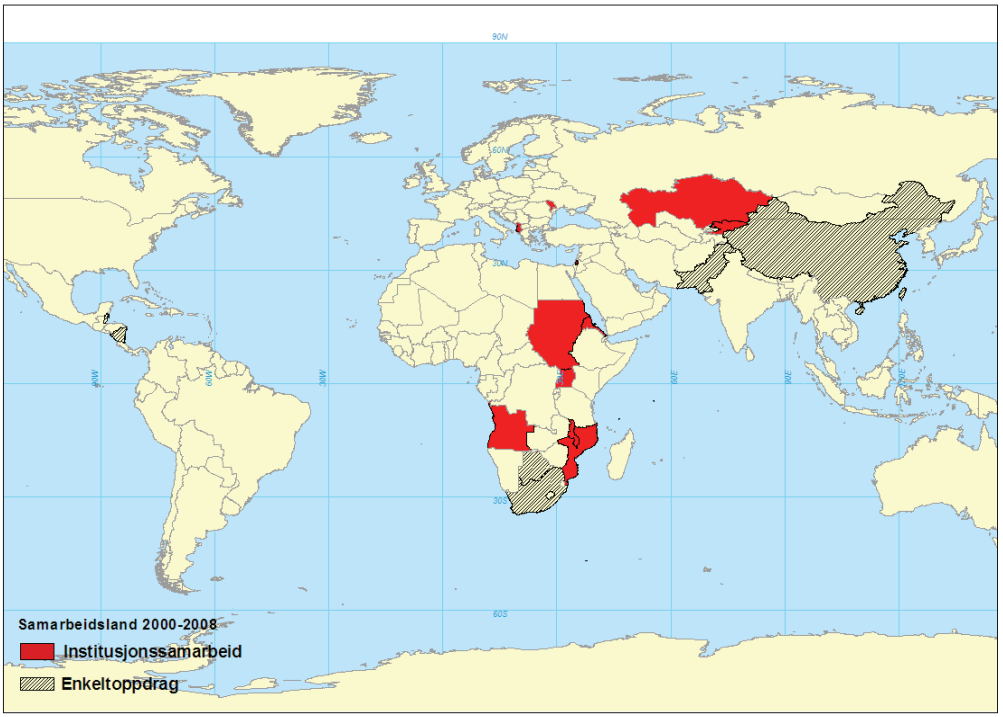

[12] Inkluderer lokalt ansatte, i 2008 to årsverk.

Institusjonelt samarbeid med søsterorganisasjoner

Albania SSBs pilotprosjekt med modernisering av Albanias system for folkeregistrering tok for alvor av i 2007 og hovedetappen ble fullført i 2008. Prosjektet er nå nøye samordnet med et prosjekt finansiert av EU-midler og drevet av OSCEs representasjon i Albania. I løpet av høsten 2008 ble et elektronisk folkeregistersystem tatt i bruk i hele Albania. Det arbeides nå med å løse en del oppstartsproblemer og av sikkerhetsgrunner blir det kjørt med parallelle systemer i en overgangsfase. Det blir videre arbeidet med å markedsføre og legge til rette for at folkeregisterinformasjonen brukes i brede sammenhenger, samt å etablere et samarbeid med den neste folketellingsrunden.

Angola Samarbeidsprosjektet med Angolas nasjonale statistikkbyrå (INE) ble avsluttet tidlig i 2008. Rutinene for datainnsamling til kvartalsvis industristatistikk og produksjonsindeks er nå godt innarbeidet. Det er produsert en tabellrapport fra den første landsdekkende levekårsundersøkelsen i landet. Planleggingsdepartementet har bedt INE om å følge opp med en arbeidskraftundersøkelse i 2008. SSB bidro i oppstarten av denne surveyen. En modernisering av INEs bibliotek ble gjennomført på tampen av prosjektet.

Eritrea Prosjektet i Eritrea ble ført videre i 2008, men da med kun en langtidskonsulent. Etter stor forsiktighet med publisering av statistikk ser forholdene nå ut til å være langt bedre og vel forankret i Eritreas nye 5-årsplan. Prosjektet som startet opp utelukkende innenfor økonomisk statistikk har nå lagt seg på en mer fleksibel linje og omfatter også støtte til sosialstatistikk og surveys. Det søkes NORAD om midler til en fase II.

Kasakhstan og Kirgisistan Fase to av et samarbeidsprosjekt med byråene i Kasakhstan og Kirgisistan, med sikte på å styrke grunnlaget for økt bruk av statistikk i politikkutforming og -utøvelse i disse landene ble startet opp i 2008 og skal vare ut 2010. Sammen med byrået i Kasakhstan ble det satt opp et bredt spekter av områder for samarbeid som omfatter nasjonalregnskap og makroøkonomisk planning, administrative data, annen økonomisk statistikk og områder som skjemadesign og formidling.
I Kirgisistan legges det opp til et samarbeid langs tre spor. Det første sporet er teknisk og statistisk infrastruktur med hovedvekt på IT, bl.a. utvikling av et moderne nettverk mellom statistikkbyrået (NSC) og regionkontorene. Det andre sporet er utdanningsstatistikk, med vekt på statistisk klassifisering, indikatorutvikling og elektronisk rapportering. Det tredje sporet er utvikling av administrative registre som grunnlag for statistikkproduksjon. NSC er pådriver for utvikling av et administrativt register for juridiske enheter.

Malawi Det omfattende samarbeidsprosjektet med NSO og planleggings- og utviklingsdepartementet i Malawi ble videreført. Prosjektet har hatt tre hovedspor: infrastrukturoppbygging innen statistikk og planlegging, sosialstatistikk og økonomisk statistikk. Det økonomiske sporet har omfattet økonomisk primærstatistikk, nasjonalregnskap og makroøkonomisk modellering. Sosialstatistikksporet har omfattet etablering av et system av husholdsundersøkelser, basert på en Verdensbankstøttet forbruksundersøkelse, fulgt av årlige "lette" velferdssurveyer, som ved hjelp av en fattigdomsmodell har produsert årlige fattigdomsestimater.

I 2008 har det særlig vært jobbet med å forbedre den årlige økonomiske surveyen, forbedre og utvide nasjonalregnskapet, samt å promotere bruk av den disaggregerte makromodellen som forelå ved slutten av 2007. Alle aktiviteter har prioritert opplæring og overføring av kompetanse: På sosialstatistikkområdet har dette lyktes i så stor grad at de årlige velferdsmonitoreringsundersøkelsene kunne gjennomføres med minimal assistanse fra SSB. Fase II av prosjektet ble evaluert, og foreløpige anbefalinger fra evalueringsteamet går ut på å forlenge prosjektet med en tredje fase.

Mangelfull oppfølging under feltarbeidet og innlesningen av data i forbindelse med landbrukstellingen (2007) i Malawi, resulterte i svært mye dataopprettingsarbeid, store forsinkelser og budsjettoverskridelser. I løpet av 2008 kom omtrent alle hovedrapportene i havn, og en søknad om ekstra midler ble sendt ambassaden.

Moldova

Det institusjonelle samarbeidet med statistikkbyrået (NBS) i Moldova har pågått siden 2004. I løpet av 2008 ble prosjektets fase III avsluttet, og i desember ble søknad om et nytt 3-årig prosjekt innvilget. Konsulenter fra SSB gjennomførte to korttidsoppdrag i Moldova på områdene bedriftsregister og konsumprisindeks. Videre ble det samarbeidet om et større seminar i Chisinau med bred nasjonal og regional deltakelse om metodiske og praktiske spørsmål rundt utarbeidelse av konsumprisindekser og produksjonsindeks for industrien. En delegasjon fra NBS besøkte SSB for å lære om strategisk planlegging, teknologisk utvikling og metodespørsmål samt brukerkontakt og formidling.

Mosambik

En fase i det felles skandinaviske prosjektet, hvor SSB sammen med Dst og SCB (Scanstat) driver kapasitetsoppbygging i byrået (INE) i Mosambik, ble avsluttet i august 2008. INE hentet inn anbud på en fortsettelse av prosjektet. Scanstat vant anbudskonkurransen, og det nye prosjektet er etablert med virkning fra november 2008. Det vil vare ut 2012. Det nye prosjektet fortsetter i grove trekk som det gamle. Hovedkomponentene er teknisk samarbeid, støtte til kompetanseheving gjennom interne kurs og formell utdanning og støtte til statistikkproduksjon og surveyer. Den viktigste forskjellen er at INE nå selv disponerer over alle midlene i prosjektet.

Det sørlige Sudan

I 2008 har SSB fortsatt å støtte datainnsamling, bygget kapasitet på økonomisk statistikk og bidratt til å ferdigstille masterplanen i det sørlige Sudan. En delegasjon fra statistikkontoret (SSCCSE) besøkte SSB Oslo/Kongsvinger i august. Prosjektet støttet også SSCCSEs besøk til NSO Eritrea i november 2008 for å starte opp et Sør-Sør samarbeid om kapasitetsbygging – særlig på IT siden. Høsten 2008 har SSB bidratt til å utvikle og pilotere skjema for den nasjonale fattigdomsundersøkelsen planlagt for feltarbeid i første kvartal 2009. SSB deltar fortsatt i den tekniske rådgivningsgruppen for folketellingen som ble gjennomført i april 2008. Avtale om finansiering av en prosjektfase II i form av en tre års plan for fortsatt arbeid i Sudan ble undertegnet med UD i november 2008.

3.6. Forskningsrelatert virksomhet

Forskningsavdelingen og Seksjon for statistiske metoder og standarder (S120) har bred internasjonal kontakt i forskerkretser.

EUs 7. rammeprogram

En del av denne kontakten/aktiviteten finner sted innunder EUs 7. rammeprogram. S120 deltar i RISQ (Representativity Indicators for Survey Quality), og Seksjon for arbeidsmarkeds- og bedriftsadferdsforskning (S540) inngår i et europeisk forskningskonsortium ENEPRI der de er involvert i prosjektet INNODRIVE. Seksjon for demokrati og levekårsforskning (S590) er medlem av de europeiske forskernettverkene REPRO og INFRA, gjennom deltakelse i to prosjekter støttet av rammeprogrammet.

Videre har S590 forskningssamarbeid med Netherlands Institute for the Study of Crime and Law Enforcement, Linnaeus Centre on Social Policy and Family Dynamics in Europe, Max Planck Institute for Demographic Research, Rockwoolfondenes Forskningsenhed, København og Stockholms universitet. Det samarbeides også med institusjoner som UNECE, Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute **(**NIDI) og det franske Institut national d'études démographiques (INED).

Norges deltakelse i det internasjonale forskningsprogrammet *Generations and Gender Programme* går som planlagt. Datainnsamlingen til den norske

intervjuundersøkelsen under GGP: Livsløp, generasjon og kjønn (LOGG) er gjennomført etter planen. Første versjon av databasen er gjort internasjonalt tilgjengelig, og en presentasjon og noen analyser på dataene er under publisering.

METIS

METIS (Joint UNECE/Eurostat/OECD work session on statistical metadata) fant sted i Luxembourg. METIS er det vesentligste internasjonale møtepunktet for folk som arbeider med metadata i statistikkbyråene. SSB hadde to innlegg: "Managing metadata in Statistics Norway" (Anne Gro Hustoft) og "Case study: Statistics Norway" (Jenny Linnerud). Det første innlegget presenterte metadataportalen og fikk en usedvanlig positiv respons. Det andre innlegget ga et overordnet bilde av metadatabruken i SSB og inngår i en rekke case-studier som ulike land legger fram for å vise situasjonen for metadata-arbeidet i de ulike statistikkbyråene.

Utveksling med andre forskningsinstitusjoner og opphold ved universiteter finner også sted. I 2008 hadde blant annet s590 slike gjesteopphold ved Stockholms universitet, IIASA i Wien og Bocconi-universitetet i Milano.

Forskningssamarbeid innunder OECD

Noe samarbeid finner sted innenfor rammen av OECD. En medarbeider fra S540 var medlem i en ekspertgruppe nedsatt av OECD, som utredet bruk av *value-added* indikatorer i skolen. Gruppens rapport ble publisert av OECD i 2008. En annen medarbeider er medlem av en internasjonal forskergruppe knyttet til et prosjekt som gjennomføres av OECDs *Directorate for Science, Technology and Industry*.

Gjennom året hadde medarbeidere i disse seksjonene en lang rekke foredrag ved internasjonale konferanser.

Seksjon for finansielle foretak deltok i Irwin Fischer Committee som er et årlig fagforum for utvikling særlig i finanssektorens data – analyser, forskning og utvikling. Norske delegater presenterte fagartikler.

3.7. Formidling av internasjonal statistikk

Statistikkopplysninger for andre land

Forespørsler om statistikkopplysninger for andre land behandles av Bibliotek og informasjonssenteret i SSB. Mange brukere ønsker sammenlignbare internasjonale tall. Disse finnes i økende omfang gratis tilgjengelig i publikasjoner og databaser på nettsidene til internasjonale organisasjoner som f.eks. Verdensbanken, OECD, FN, WHO og Eurostat. Andre institusjoner, som bransjeorganisasjoner og lignende, publiserer også statistikk av interesse. I tillegg finnes det mye statistikk på hjemmesidene til de nasjonale statistikkbyråene. Bibliotek og informasjonssenteret veileder publikum i å finne fram til de aktuelle dataene og gjør også oppmerksom på informasjon om statistikken (metadata). Der det ikke finnes tall tilgjengelig på nettet, henter biblioteket, hvis mulig, tall fra egen samling av statistikkpublikasjoner eller databaser, eller viser til aktuelle aktører som kan ha opplysninger av interesse for forespørselen.

Depot-bibliotek for OECD-publikasjoner

Bibliotek og informasjonssenteret er norsk depot-bibliotek for OECD-publikasjoner. Dette innebærer at biblioteket mottar alle trykte OECD- og IEA-publikasjoner. I tillegg har biblioteket fulle rettigheter til databasen *SourceOECD*, som inneholder alle publikasjoner utgitt av OECD og IEA i elektronisk form, pluss en mengde statistiske databaser. Enhver som besøker biblioteket kan bruke databasene. Samtlige publikasjoner er til utlån.

Nasjonal veiledningstjeneste for europeisk statistikk

SSBs bibliotek og informasjonssenter fungerer som nasjonal veiledningstjeneste for europeisk statistikk. Tjenesten er delvis finansiert av Eurostat, og har til oppgave å rettlede brukere i å finne og laste ned relevant statistikk og publikasjoner fra Eurostats og EU-kommisjonens nettsider. I 2008 ble drøyt 230 forespørsler besvart med Eurostat-statistikk, og rundt 50 forespørsler ble besvart ved hjelp av andre internasjonale eller utenlandske statistikkilder.

I 2008 har Bibliotek og informasjonssenteret holdt fem kurs i å finne fram og bruke internasjonal statistikk. De fleste kursdeltakerne har vært ansatte i ulike offentlige etater og bibliotek. Kursene har særlig lagt vekt på å presentere Eurostat-statistikk.

Bibliotek og informasjonssenteret har utarbeidet og vedlikeholder SSBs lenkesamling til utenlandske statistikknettsteder, "Statistikk fra hele verden" og lenker til eksterne statistikkleverandører fra temasidene.

3.8. Internasjonale besøk

I 2008 mottok SSB besøk fra en rekke utenlandske delegasjoner. Blant annet kan nevnes:

Seksjon for utenrikshandel hadde besøk fra Usbekistan og Island for å orientere om rutinene for produksjon av utenrikshandel med varer og tjenester i Norge.

Seksjon for befolkning var i oktober vert for en delegasjon fra Færøyene som var interessert i registerstatistikk og folke- og boligtellinger. I november var seksjonen vertskap for en delegasjon fra SCB som ønsket å se nærmere på populasjons-forvaltning.

Seksjon for nasjonalregnskap mottok delegasjoner på studiebesøk både fra Malawi og Usbekistan, opptatt av nasjonalregnskapet.

Flere seksjoner har dessuten var involvert i besøk av statistikere fra Kasakhstan, Kina og Ukraina.

Vedlegg A

Deltakelse i internasjonale møter og konferanser – 2008

Møtetype	Antall møter[13]				Antall deltakere			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
I alt	**353**	**386**	**357**	**334**	**495**	**546**	**492**	**437**
Eurostat	115	138	129	138	147	173	165	178
ECE	10	13	14	13	17	23	16	22
OECD	22	25	23	20	29	42	41	28
Andre	206	210	191	163	302	308	270	209
Norden	64	49	39	26	96	81	54	37
Europa	84	75	78	83	108	120	103	107
Ellers	58	86	74	54	98	107	113	65

[13] Sekvenser av møter er regnet som ett møte.

Deltakelse i internasjonale møter og konferanser 2008 - Avdelingsvis fordelt

Avdeling/seksjon/møtetype	Antall møter 1)				Antall deltakere 2)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Økonomisk statistikk 3)	103	120	118	77	116	146	146	97
Eurostat	51	67	60	52	52	72	68	58
ECE	1	4	5	1	1	5	5	3
OECD	16	14	17	17	17	16	23	14
Andre	35	35	36	46	46	53	50	22
Personstatistikk	90	72	66	32	122	110	86	36
Eurostat	16	15	18	22	18	16	21	26
ECE	4	2	5	4	5	2	5	4
OECD	3	6	4	3	4	10	5	3
Andre	67	49	39	3	95	82	55	3
Næringsstatistikk	37	37	39	43	37	40	43	45
Eurostat	29	33	29	35	29	34	32	35
ECE	3	1	2	-	3	2	2	-
OECD	2	1	2	4	2	1	2	5
Andre	3	2	6	4	3	3	7	5
Forskningsavdelingen	39	32	29	59	56	50	36	68
Eurostat	-	-	-	-	-	-	-	-
ECE	-	1	-	-	-	1	-	-
Andre	39	31	29	59	56	49	36	68
Administrasjonsavdelingen	1	-	1	4	1	-	1	7
Eurostat	1	-	1	2	1	-	1	3
ECE	-	-	-	1	-	-	-	2
Andre	-	-	-	1	-	-	-	2
Formidlingsavdelingen	7	4	3	7	9	4	4	10
Eurostat	6	2	3	6	7	2	4	8
ECE	1	1	-	1	2	1	-	2
Andre	-	1	-	-	-	1	-	-
Avdeling for IT og datafangst	10	15	11	12	13	20	13	16
Eurostat	6	8	6	6	8	11	6	8
ECE	1	4	1	4	1	6	1	6
OECD	-	1	-	-	-	1	-	-
Andre	3	2	4	2	4	2	6	2
Administrerende direktør 4)	18	25	24	24	19	25	25	26
Eurostat	14	16	20	17	14	16	21	19
ECE	1	2	2	2	2	2	2	2
OECD	3	5	2	2	3	5	2	2
Andre	-	2	-	3	-	2	-	3
Statistiske metoder og standarder	6	6	4	18	8	6	5	22
Eurostat	3	4	1	6	3	4	1	6
ECE	1	2	1	2	2	2	1	3
Andre	2	-	2	10	3	-	3	13
Internasj. utviklingssamarbeid 5)	57	87	70	68	95	112	105	92
Eursostat	-	2	-	1	-	-	2	1
Andre	57	85	70	67	95	110	105	91
Andre institusjoner	16	22	19	14	19	33	28	18
Eurostat	12	11	9	12	14	16	11	14
ECE	1	2	-	-	1	2	-	-
OECD	3	6	5	2	4	9	9	4
Andre	-	3	5	-	-	6	8	-

1) I de avdelingsvise oversikter er møter med deltakere fra flere avdelinger plassert på alle disse avdelingene. Sekvenser av møter er regnet som ett møte.
2) Noen møter hadde flere deltakere fra samme avdeling.
3) Omfatter avdeling for økonomi, energi og miljø samt avdeling for nasjonalregnskap og finansstatistikk.
4) Administrerende direktør og tilsatte ved hans stab.
5) De fleste fra andre avdelinger.

Vedlegg B

Rettsakter innlemmet i EØS-avtalen ved beslutning i EØS-komiteen i 2008

1.2.2008

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1165/2007 om opprettelse av 2007-utgaven av "Prodcom-listen" over industriprodukter som fastsatt ved rådsforordning (EØF) nr. 3924/91

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 716/2007 om fellesskapsstatistikker over utenlandske datterselskapers struktur og aktivitet

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 847/2007 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 808/2004 om fellesskapsstatistikk over informasjonssamfunnet

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 973/2007 om endring av visse EF-forordninger innenfor særlige statistikkområder som gjennomfører standarden for næringsgruppering, NACE Revisjon 2

- **14.3.2008**
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 656/2007 om endring av forordning (EF) nr. 586/2001 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk med hensyn til definisjonen av industrihovedgrupper (MIGS)

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1304/2007 om endring av rådsdirektiv 95/64/EF, rådsforordning (EF) nr. 1172/98, europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 91/2003 og (EF) nr. 1365/2006 med hensyn til opprettelse av NST 2007 som den eneste nomenklatur for transport av gods med visse transportmåter

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 862/2007 om Fellesskapets statistikk over inn- og utvandring og internasjonal beskyttelse og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 311/76 om utarbeidelse av statistikk om utenlandske arbeidstakere

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1322/2007 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 458/2007 om det europeiske systemet for integrerte statistikkar over sosial tryggleik (ESSPROS) med omsyn til eigna format for innsending, resultata som skal sendast inn og kriteria for kvalitetsmåling, for det grunnleggjande ESSPROS-systemet og modulen om pensjonsmottakarar

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1334/2007 om endring av forordning (EF) nr. 1749/96 om innledende gjennomføringstiltak for rådsforordning (EF) nr. 2494/95 om harmoniserte konsumprisindeksar

- **25.4.2008**
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1445/2007 om fastsettelse av opplysninger om kjøpekraftspariteter og for beregning og spredning av dem

- **6.6.2008**
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1372/2007 om endring av rådsforordning (EF) nr. 577/98 om tilrettelegging av en arbeidskraftundersøkelse i Fellesskapet

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1392/2007 om endring av rådsforordning (EF) nr. 2223/96 med hensyn til innsending av nasjonalregnskapsdata

- Europaparlaments- og rådsbeslutning nr. 1578/2007/EF om Fellesskapets statistikkprogram 2008-2012

- **4.7.2008**
- Europaparlaments- og rådsbeslutning nr. 235/2008/EF om opprettelse av Det europeiske rådgivende organ for statistikkstyring

- Kommisjonsforordning nr. 207/2008 om vedtakelse av spesifikasjoner for tilleggsundersøkelsen for 2009 om unges inntreden på arbeidsmarkedet fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 577/98

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 212/2008 om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 138/2004 om landbruksregnskaper i Fellesskapet

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 10/2008 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 458/2007 om det europeiske systemet for integrerte statistikkar over sosial tryggleik (ESSPROS) med omsyn til definisjonar for og nærmare klassifisering og ajourføring av reglane for spreiing i samband med det grunnleggjande ESSPROS-systemet og modulen om pensjonsmottakarar.

- **26.9.2008**
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 177/2008 om fastsettelse av en felles ramme for foretaksregistre for statistisk bruk og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 2186/93

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2008 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 716/2007, med hensyn til det tekniske formatet for oversending av statistikk over utenlandske datterforetak og unntak som gis til medlemsstatene

- **7.11.2008**
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 295/2008 om statistikk over foretaksstrukturer

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 453/2008 om kvartalsstatistikk over ledige stillinger i Fellesskapet

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 452/2008 om utarbeiding og utvikling av statistikk over utdanning og livslang læring

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 451/2008 om opprettelse av en ny statistisk produktgruppering etter næring (CPA), og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 3696/93

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 472/2008 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk med hensyn til det første basisåret som skal anvendes for tidsserier i NACE Rev. 2, og for tidsserier før 2009 som skal oversendes i samsvar med NACE Rev. 2, detaljnivået, formen, den første referanseperioden og referanseperioden

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 606/2008 om endring av forordning (EF) nr. 831/2002 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 322/97 om fellesskapsstatistikker, med hensyn til tilgang til fortrolige opplysninger for vitenskapelige formål

- **5.12.2008**
- Rådsforordning (EF) nr. 362/2008 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1177/2003 om fellesskapsstatistikker over inntekter og levekår (EU-SILC) med hensyn til listen for 2009 over sekundærmålvariabler for materiell fattigdom

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 365/2008 om vedtakelse av programmet med tilleggsundersøkelser for tidsrommet 2010 til 2012 for arbeidskraftundersøkelsen fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 577/98

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 377/2008 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 577/98 om tilrettelegging av en arbeidskraftundersøkelse i Fellesskapet med hensyn til kodingen som skal benyttes ved overføring av data fra og med 2006,og bruk av delutvalg til innsamling av data om strukturvariabler og definisjonen av referansekvartaler

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 391/2008 om endring av forordning (EF) nr. 102/2007 om vedtakelse av spesifikasjonene for tilleggsundersøkelsen for 2008 om arbeidsmarkedssituasjonen for innvandrere og deres direkte etterkommere

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 747/2008 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 716/2007 om fellesskapsstatistikker over utenlandske datterforetaks struktur og virksomhet, med hensyn til definisjonene av kjennetegn og gjennomføringen av NACE Rev. 2

Vedlegg C

Internasjonale og norske forkortelser brukt i teksten

AKU	Arbeidskraftsundersøkelsen
BIS	Bank for International Settlements
CES	Conference of European Statisticians
CMFB	Committee on Monetary, Financial and Balance of Payment Statistics
CoP	Code of Practice
CPA	Classification of Procucts by Activity
DGINS	Directors General of the National Statistical Institutes
DSBB	Dissemination Standards Bulletin Board
DsT	Danmarks Statistik
ECB	European Centralbank/Den europeiske sentralbanken
EEA	European Environment Agency/Det europeiske energibyrået (EEA)
ESA	European Systems of Acounts/Det europeiske nasjonalregnskapssystemet
ESAC	European Statistical Advisory Committee
ESO	EFTA Statistical Office
ESSPROS	European system of integrated social protection statistics
ESS	European Statistical System /Det europeiske statistiske system
ESTP	European Statistical Training Programme
EU-SILC	European Union Statistics on Income and Living Conditions
eWP	eDAMIS Web Portal
eWA	eDAMIS Web Application
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations/FNs organisasjon for ernæring og landbruk
FATS	Foreign Affiliates Trade Statistics
GFS	Government Finance Statistics
HKPI	Harmonisert konsumindeks
IAOS	International Association of Official Statistics
IARIW	International Association for Research in Income and Wealth
ICP	International Comparison Programme
IEA	International Energy Agency/Det internasjonale energibyrået
ILO	International Labour Organization/Den internasjonale arbeidslivsorganisasjonen
IMF	International Monetary Fund/Det internasjonale valutafondet
INE	Instituto Nacional de Estatística (det nasjonale statistikkbyrået i Angola og Mosamb
INED	Institut national d'études démographiques
IPCC	Det internasjonale klimapanelet
IRES	International Recommendation for Energy Statistics
LIS	Luxembourg Income Study
MEETS	Modernisation on European Economic and Trade Statistics
METIS	Joint UNECE/Eurostat/OECD work session on statistical metadata
NACE	Statistical classification of economic activities in the European Community (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne)
NBS	National Bureau of Statistics (det nasjonale statistikkbyrået i flere land, bl.a. Moldova)
NIDI	Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute
NOMESKO	Nordisk medisinalstatistiske komité
NOSOSKO	Nordisk sosialstatistiske komité
NSO	National Statistical Office (Malawi og Eritrea)
PARIS21	Partnership in Statistics for Development in the 21st Century
PG	Partnership group/Partnerskapsgruppen under SPC
SEEA	System of Integrated Environmental and Economic Account
SCB	Statistiska centralbyrån
SDDS	Special Data Dissemination Standard
SEP	Single Entry Point
SFT	Statens forutensningstilsyn
SNA	System of National Accounts
SOS	Statistics Open Source
SPC	Statistical Programme Committee
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe/FNs økonomiske kommisjon for Europa
UNSC	United Nations Statistical Commission
UOE	UNESCO, OECD and Eurostat data collection